

Urząd Gminy Czastary

98-410 Czastary, ul. Wolności 29

Tel.: 062/7843111, Fax: 062/7843191

Strategia Rozwoju Gminy Czastary na lata 2007-2020

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. CHARAKTER I CEL OPRACOWANIA	4
2.1. Cel opracowania	4
2.2. Obszar i czas realizacji strategii	5
2.3. Aktualizacja strategii	5
III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZASTARY	6
3.1. Historia Gminy Czastary	6
3.2. Położenie geograficzne i położenie w regionie	7
IV. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I GOSPODARCZE	8
4.1. Warunki demograficzne	8
4.2. Rynek pracy i bezrobocie	9
4.3. Infrastruktura społeczna	10
4.3.1. Edukacja	10
4.3.2. Kultura	11
4.3.3. Służba zdrowia	12
4.3.4. Pomoc społeczna	12
4.3.5. Stan bezpieczeństwa publicznego	14
4.4. Uczestnictwo społeczeństwa w zarządzaniu	15
4.5. Uwarunkowania gospodarcze i ekonomiczno- finansowe	15
4.5.1. Ogólna charakterystyka źródeł finansowania oraz struktura wydatków gminy Czastary	15
4.6. Działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy Czastary	20
4.7. Rolnictwo	23
4.7.1. Produkcja zwierzęca i roślinna	24
4.7.2. Perspektywy i wymagania stawiane przed gospodarstwami małoobszarowymi w związku z członkowstwem Polski w UE	25
4.7.3. Zaopatrzenie w wodę gospodarstw rolnych	25
4.7.4. Struktura wiekowa i poziom wykształcenia rolników	25
4.8. Wolne obiekty i nieruchomości	26
4.9. Uwarunkowania przyrodnicze	26
4.9.1. Zasoby wód powierzchniowych na terenie gminy Czastary i ich ochrona	26
4.9.2. Degradacja i ochrona atmosfery	26
4.9.3. Zasoby naturalne litosfery	27
4.9.4. Środowisko przyrodnicze	28
V. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	32
5.1. Gospodarka wodno-ściekowa oraz zagospodarowanie odpadów komunalnych	32
5.1.1. Uwarunkowania geologiczno- hydrologiczne gminy Czastary	32
5.1.2. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych i stopień ich wykorzystania	32
5.1.3. Wodociągi Czastary Krzyż –Parcice	33
5.1.4. System kanalizacyjny na terenie gminy Czastary (stan na dzień 30.10.2006 r.)	35
5.1.5. Oczyszczalnia ścieków	37
5.2. Gospodarka odpadami komunalnymi	38
5.2.1. Składowisko stałych odpadów komunalnych w Krzyżu	38
5.2.2. Monitoring składowiska	39
5.3. Komunikacja	40
5.3.1. Drogownictwo	40
5.3.2. System komunikacji publicznej autobusowej	41
5.3.3. System komunikacji publicznej kolejowej	41
5.4. Elektroenergetyka	41
5.5. Usługi pocztowe i telekomunikacyjne	42
VI. ANALIZA SWOT	43
VII. MISJA GMINY CZASTARY	48
VIII. OKREŚLENIE CELÓW STRATEGICZNYCH W NAJWAŻNIEJSZYCH SFERACH ROZWOJU GMINY CZASTARY	49
IX. WIZJA GMINY CZASTARY PO 2012 ROKU	53
X. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY CZASTARY Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU	54
XI. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	56
XII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI	61

I. WSTĘP

Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla ukierunkowania w bieżącej działalności samorządów gminnych. Rozwój równoważący sfery środowiskową, społeczną i gospodarczą, odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek wspólnych działań. Szczególne znaczenie ma takie podejście na terenach wiejskich, które czeka w najbliższych latach proces głębokiej restrukturyzacji. Potrzebują one wytyczenia dróg rozwojowych nie prowadzących do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, ale do rozwoju przyjaznego środowisku i ludziom. Takie warunki spełnia rozwój zrównoważony, zwykle określany słowem ekorozwój. Podstawą rozwoju gminy Czastary jest strategia, która określa misję, cele i kierunki działania.

Strategia odpowiada na potrzebę kompleksowego i długofalowego podejścia do rozwoju gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Planowanie strategiczne nie daje gwarancji sukcesu, ale znacznie zwiększa jego prawdopodobieństwo. Wieloaspektowość i wielopodmiotowość strategii wymaga szerokiego udziału społecznego w trakcie jej formułowania. Proponowane rozwiązania i przedsięwzięcia rozwojowe muszą być realne ekonomicznie, akceptowane społecznie, dopuszczalne z punktu widzenia ochrony zasobów i przyrody, wykonalne technicznie i możliwe do umiejscowienia w konkretnej przestrzeni. Działania kierowane w stronę promocji przedsiębiorczości wewnątrz gminy, tak, aby pozyskiwać inwestorów zewnętrznych, oferując im dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, ponieważ rozwój gospodarczy i usług ukierunkowany na podniesienie standardu życia w gminie - z zachowaniem stanu środowiska naturalnego, są celem do jakiego dąży Gmina Czastary.

II. CEL I CHARAKTER OPRACOWANIA

2.1. Cel opracowania

„Nadrzędnym celem dla Gminy Czastary jest zapewnienie warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, prowadzącego do polepszenia warunków bytowych i poziomu życia mieszkańców poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych, z jednoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej i ograniczeniem szkodliwego wpływu działalności człowieka na środowisko.”

Proces zrównoważonego i harmonijnego rozwoju gminy wymaga od władz i podmiotów lokalnych umiejętności rozpoznawania zagrożeń, zapobiegania nim, eliminacji dysproporcji w życiu społecznym i gospodarczym oraz tworzenia zaspokojenia stale rosnących potrzeb. Możliwe jest to, gdy zarządzanie gminą wynika ze sformułowanego planu strategicznego, w którym określone są cele, programy i zadania.

Cele strategiczne, stanowiąc ramy zrównoważonego rozwoju gminy, muszą zapewnić maksymalną efektywność gospodarczą, możliwie najwyższy poziom warunków bytowych i konsumpcji oraz takie użytkowanie zasobów, aby zapewnić ciągłość istnienia gminy.

Celom strategicznym podporządkowane są cele operacyjne, a tym z kolei cele (zadania) szczegółowe.

Strategia rozwoju jest opracowaniem, w którym określono cele i sposób ich realizacji a jej efektem są działania realizowane przez społeczność lokalną i na rzecz tej społeczności. Strategia ma charakter ogólny, przedstawia cele i kierunki rozwoju. Jest to dokument otwarty, który w miarę zmieniającej się rzeczywistości, podlegał będzie aktualizacji. Realizacja zawartych w strategii programów i zadań będzie jednocześnie jej realizacją.

Opracowanie strategii rozwoju powstało na podstawie analizy aktualnego stanu gminy. Prezentowane opracowanie składa się z części stanowiącej diagnozę stanu gminy, na podstawie której zostały zaplanowane rozwiązania i przedsięwzięcia rozwojowe planowane do realizacji w latach 2006-2013, przedstawione w kolejnych jej częściach.

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy w celu określenia najważniejszych zamierzeń, osiąganych wspólnym wysiłkiem władz samorządowych, mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Narzędziem realizacji strategii są głównie publiczne środki finansowe. Problemem większości samorządów są ograniczone środki finansowe, dlatego możliwe i konieczne jest stosowanie takich metod działania, jak: przedsięwzięcia publiczno-prywatne, współpraca międzygminna, pozyskiwanie środków pozabudżetowych, zlecenie zadań publicznych organizacjom społecznym, interwencyjne działania rządu, władz regionalnych i powiatowych.

We współczesnym świecie gminy i miasta osiągają sukces dzięki umiejętnemu łączeniu elementów konkurencji i współpracy, rynku i polityki. Oznacza to, że samorząd gminy nie jest jedynym i wyłącznym podmiotem strategii rozwoju, choć ponosi odpowiedzialność za jej sformułowanie i uchwalenie.

Opracowanie to stanowi scenariusz przyszłości, do której dążą władze samorządowe oraz społeczność lokalna. Określa ono sposoby i formy działania, których celem jest transformacja sytuacji obecnej na sytuację projektowaną. W strategii zawarty jest plan operacyjny rozwoju gminy Czastary, określający jej perspektywiczną wizję i misję oraz główne cele strategiczne i zadania do realizacji. Wskazane są w niej podstawowe źródła finansowania oraz ramy czasowe realizacji planowanych przedsięwzięć.

2.2. Obszar i czas realizacji strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Czastary została sporządzona dla całego obszaru gminy Czastary i jest dokumentem o charakterze długookresowym. Przyjęto horyzont czasowy obowiązywania strategii odpowiadający okresom programowania polityki regionalnej Unii Europejskiej tj. lata 2007-2013 i 2014-2020.

2.3. Aktualizacja strategii.

Niniejszy dokument opisuje Strategię Rozwoju Gminy Czastary na lata 2007-2013 uwzględniając również długookresowe plany na lata 2013-2020.

Strategia ma formułę dokumentu otwartego z możliwością corocznej aktualizacji z uzasadnionych powodów obejmujących m. in.:

- ❖ zmiany w źródłach finansowania;
- ❖ dezaktualizację zadań określonych w Strategii;
- ❖ potrzebę wprowadzenia nowych zadań do realizacji.

Aktualizacja Strategii Rozwoju gminy Czastary przebiegać będzie w trybie konsultacji społecznych.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZASTARY

3.1. Historia Gminy Czastary.

Historyczne źródła pisane wspominają o Czastarach w początkach XV w. Początkowo wieś była własnością monarszą, królewską, należącą do starostwa wieluńskiego. Nazwa Czastary w zasadzie nie wyjaśniona. Legenda wywodzi ją od słów „czas za stary”. Inna wersja wskazuje na pochodzenie czeskie nazwy cestary „robotnicy drogowi, służba drogowa, służba bezpieczeństwa drogowego / cesta – droga /.

Na terenie gminy Czastary znajduje się kilka ciekawych miejsc i zabytków, które stanowią o atrakcyjności okolicy, również pod kątem rozwoju agroturystyki. W miejscowości Czastary znajduje się zabytkowy Kościół Parafialny – sanktuarium pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny, w obecnej formie wybudowany w 1847 r. Jest to bowiem siódmy kościół wybudowany w tym miejscu. Inicjatorem i fundatorem budowy kościoła był hrabia Leopold Trepka – dziedzic Parcice. Znajduje się on w centralnym punkcie miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej Niemcy zamienili kościół w magazyn zboża i areszt. Łańcuchy i kajdany, stanowiące smutną pamiątkę po ówczesnych wydarzeniach, przetrwały do dnia dzisiejszego i są wyeksponowane w kościele. Do obiektów zabytkowych poza rejestrem należy zespół cmentarza parafialnego w Czastarach, na którym znajduje się mogiła poległych żołnierzy Polskich w 1939 r.

Kolejnym akcentem z okresu II wojny światowej jest znajdujący się na trasie z Krajanki w kierunku Przywór obelisk upamiętniający walkę polskich żołnierzy z hitlerowskim najeźdźcą. W dniu 1 września 1939 r. na polach Krajanki toczyły się walki między oddziałami niemieckimi a żołnierzami Oddziałów Obrony Narodowej. W Czastarach rośnie symboliczny „Dąb Wolności” posadzony w 1928 r. w dziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości. 11 listopada 1991 r. dąb ten otrzymał tablicę pamiątkową upamiętniającą ten fakt.

Jedną z ciekawszych miejscowości na terenie gminy są Parcice. Znajdują się tam ruiny klasycystycznego pałacu z 2 ćw. XIX wieku. Obiekt ów w istniejącym zasobie dóbr kultury wpisany jest do rejestru zabytków i podlega ochronie konserwatorskiej – Nr rej. 125/A dawnego woj. kaliskiego. Ruinę pałacu otacza park krajobrazowy o powierzchni 4,1 ha, z unikalnymi pomnikami przyrody. Dworek został wybudowany w końcu XVIII w., zaniedbany w późniejszym okresie z braku środków finansowych uległ ruinie. Wcześniej mieściła się tutaj siedziba szlachecka Elżbiety Czartoryskiej, o czym miała świadczyć tablica nagrobkowa z 1623 r., którą odnaleziono po wojnie i przewieziono na cmentarz w Czastarach. Późniejszym budowniczym obecnego dworku był hrabia Leopold Trepka gorący zwolennik kalwinizmu. Dworek, o którym mowa umiejscowiony jest w parku, w obrębie którego znajdują się unikalne w skali Europy dwa platany kalifornijskie oraz kilkusetletni dąb, którego obwód wynosi 6.25 m. Dworek uległ ruinie, jednak zostało uratowanych 5 stylowych pieców kaflowych znajdujących się obecnie w Muzeum Wnętrz Dworskich w Ozarowie.

Na trasie z Parcic do Krajanki znajdują się malownicze wydmy tzw. „Łyse Góry” przez długi czas eksploatowane jako kruszywo budowlane. Na obszarze miejscowości Krajanka znajduje się cmentarzysko z II wieku naszej ery /okres rzymski/, co stanowi ciekawostkę. Prowadzone tu badania archeologiczne doprowadziły do potwierdzenia tego faktu, a znaleziska to kubki, czerpaki, bransolety, naramienniki, naszyjniki, szpile, groty, strzały, szable jednosieczne, denary rzymskie. Tędy prowadziła prawdopodobnie trasa bursztynowa Praszka – Kalisz. Znaleziska te znajdują się w Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu. W sąsiedztwie tej miejscowości znajduje się grodzisko, które do dzisiaj nie było badane. Kolejnym ciekawym miejscem w tym regionie może być miejscowość - Przywory, gdzie znajdują się kompleksy leśne z pagórkami wydmowymi, Przywory - Szklarki – najwyższy punkt w powiecie wieruszowskim - 210 m n.p.m.

3.2. Położenie geograficzne i położenie w regionie.

Gmina Czastary położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego w powiecie wieruszowskim. Graniczy z gminami takimi jak: Łubnice, Biała, Sokolniki, Bolesławiec. Pod względem geograficznym jest to część Niziny Środkowo-Wielkopolskiej (Nizina Środkowo-Warciańska), w mezoregionie Wysoczyzny Wieruszowskiej zwanej Wyżyną Bolesławiecką. Jest to obszar przejściowy między Wzgórzami Ostrzeszowskimi a Wyżyną Wieluńską. Obszar Gminy Czastary zajmuje powierzchnię 6267 ha.

Administracyjnie podzielona jest na 11 sołectw. Wiodącą jednostką osadniczą jest wieś Czastary, będąca ośrodkiem gminnym.

Do ważniejszych jednostek osadniczych uzupełniających ośrodek podstawowy należą wsie: Józefów, Kąty Walichnowskie, Parcice i Radostów. W strukturze funkcjonalnej dominującą rolę pełni wieś Czastary, będąca podstawowym ośrodkiem rozwoju o wyspecjalizowanej funkcji administracyjnej, obsługi rolnictwa i funkcji usługowej.

IV. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I GOSPODARCZE

4.1. Warunki demograficzne

Liczba mieszkańców gminy jest jednym z czynników rozwoju i potencjalnych możliwości gospodarczych. W gminie Czastary na przestrzeni lat kształtowała się w następujących wielkościach:

Tab. Nr 1. Liczba ludności Gminy Czastary oraz gęstość zaludnienia.

Rok	Ludność			Gęstość zaludnienia Os./km ²
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	
1990	4269	2107	2162	69
1995	4251	2109	2142	68
2001	4146	2094	2052	67
2002	4146	2096	2050	67
2003	4117	2083	2034	66
2004	4079	2057	2022	66
2005	4065	2046	2019	65,7
2006	4051	2024	2027	65,5

Źródło : Opracowanie własne

Gminę Czastary, pod koniec 2006 r. zamieszkiwało 4051 osób. W porównaniu do 1990 r. liczba ludności zmniejszyła się o 218 osób i ma tendencję spadkową. Ubytek ludności tej wielkości można określić jako zmianę nieodczuwalną, a jest to konsekwencja bardzo niskiego (a od 1990 r. ujemnego) przyrostu naturalnego.

Tab. Nr 2 Ruch naturalny ludności w latach 1990-2006 .

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost
	Na 1000 ludności		

1990	11,7	12,6	-0,9
1996	7,0	11,7	-4,7
2002	11,9	13,9	-2,0
2004	9,3	14,7	-5,4
2005	9,8	12,8	-3,0
2006	8,6	12,1	-3,5

Źródło : Rocznik statystyczny woj. Łódzkiego

Saldo migracji ludności, czyli różnica między napływem a odpływem ludności w latach 1985 – 1996 wykazywało wartości ujemne .

W 2002 r. wg Rocznika statystycznego woj. Łódzkiego wartość salda jest dodatnia i wynosi + 12 osób.

Ruch naturalny ludności oraz migracje w sposób bezpośredni wpływają na wzrost, spadek lub stabilizację liczby ludności. O kształtowaniu się powyższych elementów decydować będzie sytuacja gminy, a inaczej mówiąc, warunki egzystencji mieszkańców. Wysoki ujemny przyrost naturalny w 1996r. (- 4,7) był konsekwencją zdecydowanego wzrostu liczby zgonów z odnotowanym zjawiskiem nadumieralności mężczyzn i drastycznym spadkiem urodzeń.

Rozmieszczenie mieszkańców na terenie gminy jest wyraźnie zróżnicowane. Około 66% ludności gminy zamieszkuje w sołectwach : Czastary I II, Radostów, Parcice i Kąty Walichnowskie. Kolejne sołectwa, skupiające ponad 21% ludności gminy to: Krzyż, Józefów i Kniatowy. Najmniej ludności ok. 13% skupiają sołectwa: Jaworek, Krajanka i Przywory. Odmienne nieco kształtuje się wskaźnik gęstości zaludnienia. Największą wartością charakteryzuje się sołectwo Józefów – 170 os./km². Wskaźnik zaludnienia powyżej 80 os./km² cechuje sołectwa Parcice i Kniatowy. Do średnio zaludnionych terenów w granicach 60-80 os./km² należą sołectwa: Radostów, Krzyż oraz Kąty Walichnowskie. W pozostałych sołectwach, wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie 50-60 os./km² osiągając najniższą wartość w sołectwie Przywory.

Struktura wieku ludności to również jeden z czynników warunkujących możliwości rozwoju gospodarczego. Zachodzące w ciągu kilkunastu ostatnich lat zmiany w strukturze wiekowej to :

- ❖ zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży;
- ❖ stosunkowo duży wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- ❖ spadek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym jest malejący udział dzieci i młodzieży, a utrzymujący się ujemny przyrost naturalny wpłynie na pogłębienie dysproporcji w podstawowych grupach wiekowych.

W strukturze poziomu wykształcenia mieszkańców gminy dominują osoby z wykształceniem podstawowym (43%), oraz zasadniczym zawodowym (27%). Znaczną grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym i ogólnym (ponad 15 %) . Wyższe wykształcenie i policealne posiada 3,2% ludności ogółem .

4.2. Rynek pracy i bezrobocie

Przemiany zachodzące w systemie gospodarczym kraju spowodowały powstanie zjawiska bezrobocia. Zjawisko to dotknęło również gminę Czastary. Wg stanu na koniec grudnia 1997 r. w Rejonowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie zarejestrowanych było 189 bezrobotnych z terenu gminy Czastary. W kolejnych latach nastąpił wzrost tego zjawiska, co obrazuje tabela poniżej.

Tab. Nr 3 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie w latach 2001 – 2006 r.

Bezrobotni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	301	296	292	222	247	240

Źródło: opracowanie własne.

Tab. Nr 4 Struktura bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2001-I półrocze 2004

Wyszczególnienie	Lata			
	2001	2002	2003	I półrocze 2004
absolwenci	31	27	18	16
kobiety	141	134	139	123
mężczyźni	129	135	135	130

Źródło: opracowanie własne.

Analizując poszczególne tabele wyraźnie widać, że stan bezrobocia w naszej gminie utrzymuje się na tym samym poziomie. Są to osoby przede wszystkim w wieku produkcyjnym.

W celu zmniejszenia bezrobocia współpracujemy z Powiatowym Urzędem Pracy jednak środki posiadane przez Urząd Gminy i pozyskane z PUP pozwalają na doraźną pracę jedynie dla kilku osób w ramach robót publicznych i interwencyjnych.

W ramach projektu „Porozumienie w sprawie aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku do 25 lat” umożliwiamy bezrobotnym z terenu naszej gminy na odbycie stażu.

4.3. Infrastruktura społeczna.

4.3.1. Edukacja

Na terenie Gminy Czastary funkcjonują następujące placówki oświatowe : 4 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum i 2 przedszkola. Szkoły podstawowe zlokalizowane są w miejscowościach: Czastary, Parcice, Radostów i Kąty Walichnowskie. Gimnazjum mieści się w Czastarach we wspólnym budynku ze Szkołą Podstawową tworząc Zespół Szkół w Czastarach. Przedszkola znajdują się w Czastarach i w Radostowie – w Radostowie przedszkole mieści się w budynku Szkoły Podstawowej.

Tab. Nr 5 Liczba dzieci w roku szkolnym (stan na 01.09) w placówkach oświatowych na terenie Gminy Czastary

Szkoły Podstawowe (miejscowości)	Liczba uczących się dzieci w latach				
	2002	2003	2004	2005	2006
Czastary	154	146	135	139	136
Parcice	79	84	82	91	84
Radostów	62	58	50	51	50
Kąty Walichnowskie	41	40	36	34	39
Razem:	336	328	305	315	309
	2002	2003	2004	2005	2006
Gimnazjum	189	167	180	145	182
Razem :	189	167	180	145	182
Przedszkola	2002	2003	2004	2005	2006
Czastary (2 oddziały)	42	51	49	47	64
Radostów	22	20	20	24	26
Razem:	64	71	69	71	90
Ogółem:	589	566	554	531	581

Źródło: opracowanie własne

Szkoły borykają się z problemem odpowiedniej ilości sal lekcyjnych, w tym z brakiem odpowiednich sal do nauki języków obcych. Niedostatecznie wyposażone są również pracownie komputerowe. Stworzenie odpowiednich warunków przyczyni się do poprawy poziomu jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Największy jednak problem stanowi brak dostępu młodzieży do infrastruktury sportowej. W chwili obecnej brak własnej sali gimnastycznej powoduje konieczność korzystania przez młodzież gimnazjalną z sali zastępczej - sali szkoły podstawowej, która nie spełnia wymaganych parametrów. Planowana jest budowa obiektu - sali widowiskowo-sportowej, która będzie miejscem organizowania różnego rodzaju imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, mających na celu promowanie sportu i kultury fizycznej wśród młodzieży szkolnej i pozaszkolnej, jak również wśród całej społeczności gminnej. Realizacja projektów o takim charakterze przyczyni się do ułatwienia dostępu do infrastruktury sportowej i edukacyjnej na odpowiednim poziomie, a tym samym do wyrównania szans edukacyjnych dzieci mieszkających na terenie naszej gminy.

4.3.2. Kultura

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest przez Gminny Ośrodek Kultury w Czastarach., który rozpoczął swoją działalność w obecnej formie w 1980 r.

GOK jest samorządową placówką kultury, działającą w oparciu o statut uchwalony przez Radę Gminy. Gminny Ośrodek Kultury prowadzi wszechstronną działalność kulturalno-oświatową.

GOK jest wydawcą książki „Monografia Czastar” Antoniego Kazimierza Stawskiego. W przygotowaniu jest kolejne opracowanie, będące kontynuacją „Monografii Czastar”, mianowicie „Kronika Czastar” autorstwa Kazimierza Potomskiego.

Rozwijana jest również współpraca z organizacjami społecznymi i szkołami z terenu gminy Czastary i powiatu wieruszowskiego poprzez wspólne organizowanie imprez rekreacyjnych, sportowych, różnego rodzaju zabaw, wieczorków i dyskotek dla uczniów szkół.

W Gminnym Ośrodku Kultury organizowane są różnego rodzaju konkursy i turnieje, w okresie ferii zimowych zajęcia, imprezy i wycieczki.

W chwili obecnej działają następujące zespoły muzyczne: 12 osobowa kapela ludowa z dwudziestoletnim doświadczeniem, kultywująca tradycje ludowe naszego regionu oraz współpracujący z GOK zespół instrumentalno - wokalny „VENUS.

Funkcjonują również sekcje taneczne: dwie grupy tańca nowoczesnego w Czastarach - dzieci młodsze oraz młodzież ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz grupa taneczna, która działa przy Szkole Podstawowej w Parcicach dokąd na zajęcia dojeżdża instruktor tańca GOK.

Przy GOK działa również sekcja tenisa stołowego oraz drużyna piłki siatkowej GOK, która w minionym sezonie 2005/2006 zdobyła pierwsze miejsce i tytuł Mistrza Powiatu w tej dyscyplinie.

Przy GOK działa również siłownia, z której dzieci i młodzież do osiemnastego roku życia korzysta bezpłatnie. Organizowane są również kursy tańca towarzyskiego.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Czastarach z Punktem Filialnym w Parcicach. Księgozbiór liczy 18000 woluminów, z którego korzysta 500 czytelników. Dzięki pozyskanym z Ministerstwa Informatyzacji 3 komputerom w ramach programu „Ikonk@” możliwe było uruchomienie czytelnicy multimedialnej z dostępem do Internetu. Czytelnia internetowa cieszy się dużym zainteresowaniem.

Biblioteka jest współorganizatorem corocznych Konkursów czytelniczych i akcji propagujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.

4.3.3. Służba zdrowia

Na terenie gminy Czastary funkcjonuje niepubliczny ZOZ „DOMESTICA” S.C oraz prywatna apteka.

Leczeniem zwierząt zajmuje się lekarz weterynarii w ramach praktyki prywatnej.

4.3.4. Pomoc Społeczna

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Natomiast system świadczeń rodzinnych jest wsparciem dla rodzin gorzej sytuowanych w wychowaniu dziecka / dzieci / oraz w sytuacji, kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy.

Organizacją i wykonywaniem zadań pomocy społecznej na terenie gminy Czastary i zadań w zakresie świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych i postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz zadań w zakresie dodatków mieszkaniowych zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

GOPS w Czastarach jest jednostką organizacyjną Gminy Czastary.

Siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej jest Urząd Gminy Czastary.

GOPS realizuje zadania własne, w tym własne o charakterze obowiązkowym gminy oraz zadania zlecone gminie przez organy administracji rządowej.

Do głównych zadań w zakresie pomocy społecznej realizowanych przez ośrodek należy:

1/ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

2/ sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;

3/ udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

4/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;

5/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, specjalnych celowych;

6/ opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

7/ praca socjalna;

8/ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

9/ prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;

10/ tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;

11/ dożywianie dzieci;

12/ sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;

13/ kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

14/ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;

15/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;

16/ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;

17/ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

18/ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Do głównych zadań w zakresie świadczeń rodzinnych realizowanych przez Ośrodek należy:

- 1/ Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz dodatków z tytułu:
 - a/ urodzenia dziecka ;
 - b/ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego ;
 - c/ samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania ;
 - d/ samotnego wychowywania dziecka ;
 - e/ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego ;
 - f/ rozpoczęcia roku szkolnego ;
 - g/ podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania ;
 - h/ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej .
- 2/ Przyznawanie i wypłacanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.
- 3/ Przyznawanie i wypłacanie świadczeń opiekuńczych :
 - a/ zasiłki pielęgnacyjne
 - b/ świadczenia pielęgnacyjne
- 4/ Opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne.
- 5/ Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek ustawowego okresu jego pobierania, a nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Do zadań ośrodka należy również :

- 1/ Przyznawanie i wypłacanie zaliczek alimentacyjnych oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.
 - 2/ Przyznawanie dodatków mieszkaniowych.
- Ponadto pracownik Ośrodka wchodzi w skład Gminnej Komisji Stypendialnej powołanej przez Wójta Gminy Czastary i realizuje zadanie – pomoc materialna dla uczniów, stypendia szkolne.
- Pomoc społeczna , świadczenie rodzinne, zaliczki alimentacyjne i pomoc materialna dla uczniów oraz dodatki mieszkaniowe to oddzielne, ale uzupełniające się systemy.

4.3.5. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Sprawą bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy zajmuje się KPP Wieruszów Zespół Prewencji w Czastarach o 2 osobowym stanie zatrudnienia.

Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego, ratownictwa ogólnego zajmują się Ochotnicze Straże Pożarne skupiające w swoich szeregach członków czynnych – 226 osób, Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze – 101 osób, członków wspierających – 32 osób i członków honorowych – 20 osób (stan na 31. 12. 2005 r.). Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową, lub innym miejscowym zagrożeniem. Na terenie gminy działa 6 jednostek OSP.

W zależności od wyposażenia zostały podzielone na 2 typy: Czastary S-3 (3 samochody), Parcice , Krajanka, Kąty Walichnowskie, Przywory, Radostów S-1 (po jednym samochodzie).

OSP Czastary jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, w związku z czym działania ratownicze może prowadzić na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju. Jednostki OSP z Parcic i Krajanki typu S-1 posiadają samochody

bojowe z wodą i mogą prowadzić działania na terenie całej gminy. Jednostki OSP typu S-1 z Przywórz, Radostowa i Kątów Walichnowskich posiadają samochody marki Żuk i prowadzą działania ratownicze na swoim terenie, w razie potrzeby mogą być wzywane do pomocy OSP Czastary. Wszystkie jednostki OSP posiadają Domy Strażaka i garaże, w których przechowywane są samochody pożarnicze i sprzęt przeciwpożarowy.

4.4. Uczestnictwo społeczeństwa w zarządzaniu.

Najwyższą władzą gminy, są jej mieszkańcy, którzy podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym poprzez wybory i referendum lub za pośrednictwem organów gminy.

Organem stanowiącym i kontrolnym w zarządzaniu gminą jest Rada Gminy licząca 15 radnych, stanowiąca reprezentację mieszkańców.

Rada obraduje na sesjach i rozstrzyga w drodze uchwał sprawy należące do jej kompetencji określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w innych ustawach, a także w przepisach prawnych wydawanych na podstawie ustaw. Sesje zwyczajne odbywają się z częstotliwością potrzebną do wykonania zadań Rady, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał.

Organem wykonawczym w gminie jest Wójt. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania gminy określone przepisami prawa. Wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Rada Gminy powołuje **komisję rewizyjną**, do której kompetencji należy kontrola działalności wójta oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Pozostałe komisje stałe takie jak:

- Komisja Rozwoju Gospodarczego,
- Rolnictwa i Ochrony Środowiska,
- Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Pomocy Społecznej

zajmują się opiniowaniem uchwał Rady, występują z inicjatywą uchwałodawczą, prowadzą kontrolę oraz realizują zadania zgodnie z planem pracy przyjętym przez Radę.

Następną formą reprezentowania interesów mieszkańców w zarządzaniu gminą jest bieżąca współpraca sołtysów z władzami Gminy w celu realizowania przewidzianych zadań. Sołectwo z mocy prawa jest jednostką pomocniczą gminy. Organem uchwałodawczym sołectwa jest Zebranie Wiejskie, wykonawczym – sołtys. Rada Sołecka pełni funkcję organu wspomagającego sołtysa w funkcjach wykonawczych, natomiast kontrolę wewnętrzną sołectwa prowadzi Komisja Rewizyjna.

4.5. Uwarunkowania gospodarcze i ekonomiczno-finansowe .

4.5.1 Ogólna charakterystyka źródeł finansowania oraz struktury wydatków Gminy Czastary

W zakresie prawidłowego funkcjonowania gminy oraz jej sukcesywnego rozwoju, fundamentalne znaczenie mają jej finanse. Racjonalnie prowadzona polityka finansowa może zwiększyć wydajność poszczególnych źródeł finansowania i przyczynić się do racjonalizacji ponoszonych wydatków, a w konsekwencji poprawić jakość i charakter świadczonych usług publicznych.

Istnieje wiele płaszczyzn realizacji polityki finansowej przez samorząd terytorialny, jednak do najważniejszych można zaliczyć prognozowanie i planowanie finansowe, kształtowanie wpływów z tytułu podatków i opłat, zarządzanie długiem komunalnym oraz działania na rzecz ograniczenia ryzyka finansowego. Właściwe realizowanie polityki finansowej samorządu terytorialnego przejawia się w celowym i konsekwentnym oddziaływaniu władz samorządowych oraz ich organów na przebieg procesów związanych z lokalnymi i regionalnymi zasobami finansowymi. Procesy zarządzania są ściśle powiązane z otoczeniem, w którym zachodzą. Sytuacja finansów samorządów w dużej mierze jest pochodną rozwiązań systemowych.

Najważniejszą kwestią z punktu widzenia polityki finansowej jest wielkość dochodów, którymi dysponuje samorząd, a na podstawie których ustalana jest struktura wydatków. Dochodami budżetu gminy są dochody własne, udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, subwencje, dotacje celowe z budżetu państwa na zadania administracji rządowej zlecone gminie oraz inne zadania zlecone ustawami. Po wejściu Polski do struktur Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości dofinansowywania inwestycji, mianowicie fundusze unijne.

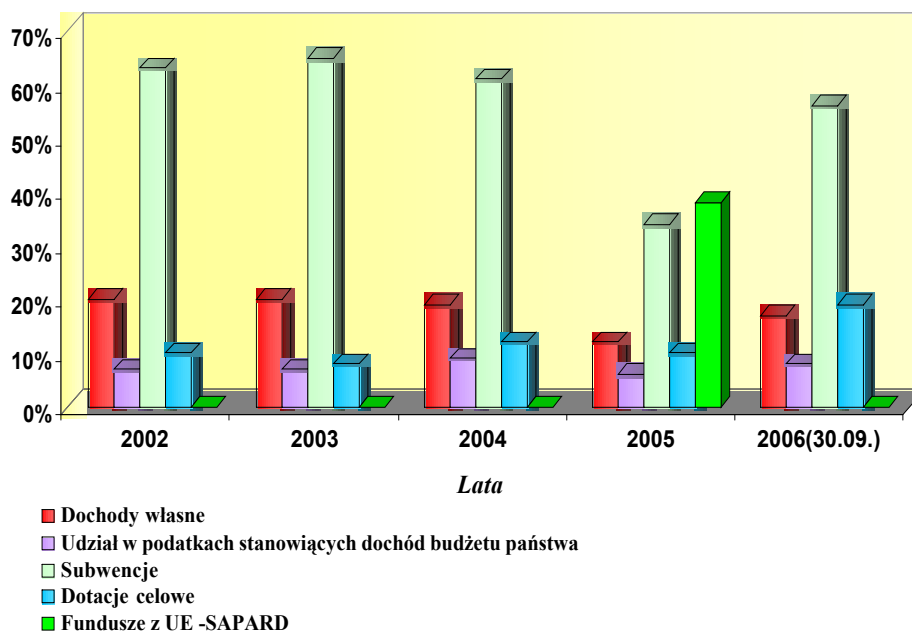
Strukturę dochodów gminy Czastary według ważniejszych źródeł pochodzenia na przestrzeni lat 2002- 2006 obrazuje tabela Nr 6.

Tab. Nr 6 Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2001- do 2006(wykonanie)

Wyszczególnienie	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006 (30.09)	%
Dochody ogółem w zł.	5.039.298,-	100	5.230.604,-	100	5.653.783,-	100	9.726.413,-	100	5.230.729,-	100
Dochody własne	1.013.949,-	20,1	1.043.768,-	20,0	1.056.158,-	18,7	1.180.048,-	12,1	905.930,-	17,3
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	355.690,-	7,1	386.602,-	7,4	499.542,-	8,8	552.458,-	5,7	410.693,-	7,9
Subwencje	3.162.876,-	62,7	3.405.698,-	65,1	3.434.117,-	60,8	3.310.621,-	34,0	2.926.713,-	55,9
Dotacje celowe	506.783,-	10,1	394.536,-	7,5	663.966,-	11,7	949.433,-	9,8	987.393,-	18,9
Środki z UE (SAPARD)	-	-	-	-	-	-	3.733.853,-	38,4	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Udział poszczególnych grup dochodów w dochodach ogółem w latach 2002-2006

Biorąc pod uwagę finanse gmin, zwłaszcza wiejskich, zauważyć można, że w strukturze dochodów, dominują transfery z budżetu państwa w postaci subwencji i różnego rodzaju dotacji. W Gminie Czastary najważniejsze źródło finansowania stanowią subwencje, których udział w dochodach ogółem stanowi w badanych latach od 34 % w 2005 r. do 65,1 % w 2003 r. Subwencje, udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa jak i dotacje celowe to dochody obce. Analizując wartości zawarte w tabeli, uwagę zwraca niski udział dochodów własnych, który w badanych latach oscyluje na poziomie ok. 20%, wykazując jednocześnie tendencję spadkową. Niski poziom tego wskaźnika stanowi poważną barierę przy prowadzeniu lokalnej polityki finansowej, gdyż udział własnych źródeł w strukturze budżetu może być traktowany jako jeden z ważniejszych mierników samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Ta niekorzystna sytuacja spowodowana jest m.in. tym, że na terenie gminy dominuje działalność rolnicza, nie ma natomiast potencjału przemysłowego. Z brakiem potencjału przemysłowego, wiąże się występujące na terenie gminy bezrobocie. Trzeba dążyć więc do zwiększania atrakcyjności gminy dla potencjalnych inwestorów. Nowe przedsiębiorstwa powodują wzrost dochodów gminy, co przekłada się na zwiększenie jej możliwości finansowych w zakresie inwestowania.

Gmina ma władzę w zakresie stanowienia prawa lokalnego, należy więc dążyć do stworzenia odpowiednich warunków wspomagających rozwój lokalnych inicjatyw gospodarczych. Tego rodzaju działania niosą w sobie korzyści finansowe dla budżetu, w postaci zwiększania dochodów własnych poprzez podatki, co w konsekwencji przyczynia się do wzrostu dobrobytu mieszkańców danej gminy. Skoncentrować również należy uwagę na tworzeniu odpowiedniej infrastruktury technicznej, której właściwy poziom osiągnąć

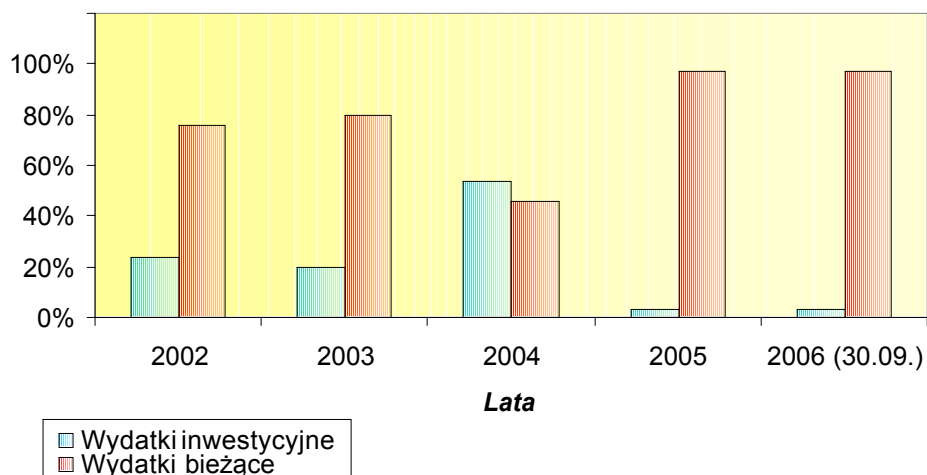
można poprzez inwestycje. Udział wydatków inwestycyjnych w budżecie Gminy Czastary w ostatnich latach prezentuje tabela Nr 7.

Tab. Nr 7 Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2001-2006 (wykonanie)

Wyszczególnienie	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006 (30.09)	%
Wydatki ogółem w zł. z tego:	5.635.012,-	100	5.566.553,-	100	10.908.901,-	100	5.541.105,-	100	4.410.326,-	100
Wydatki inwestycyjne	1.395.685,-	24,8	1.112.370,-	20,0	5.920.040,-	54,3	152.040,-	2,7	120.702,-	2,7
Wydatki bieżące	4.239.327,-	75,2	4.454.183,-	80,0	4.988.861,-	45,7	5.389.065,-	97,3	4.289.624,-	97,3

Źródło: Opracowanie własne .

wydatki gminy Czastary w latach 2002-2006

Źródło: Opracowanie własne .

Analizując wartości zawarte w zestawieniu, zauważyć można, iż w latach 2002-2003 wydatki inwestycyjne stanowią kolejno 24,8% oraz 20% wydatków ogółem. W roku 2004 zrealizowane zostały przy dofinansowaniu ze środków z SAPARD-u inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej na dużą skalę. Wybudowanych zostało

15.250 mb. sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Parcice –Krzyż oraz sieci wodociągowej 6.900 m.b. w miejscowości Przywory. Na w/w inwestycje gmina pozyskała środki w kwocie 3.733.853,00 zł. Środki te jednak wpłynęły w roku 2005 r.

Inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury technicznej mają na celu nie tylko polepszenie jakości życia mieszkańców, ale również przyciąganie potencjalnych inwestorów.

Podstawowe znaczenie dla rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego ma możliwość wykorzystania posiadanych przez tę jednostkę warunków, a więc przekształcenie warunków rozwoju w czynniki rozwoju oraz pokonanie występujących barier rozwoju. Warunki rozwoju danej jednostki można ujmować w sferze środowiska, gospodarki i społeczeństwa. Są miejsca o wytworzonych przez naturę walorach tj. bogactwa mineralne, gleby, woda, bądź też klimat, krajobrazy czy ukształtowanie terenu. Wówczas należy zastosować odpowiednią politykę lokalnego zarządzania, która pozwoliłaby wykorzystać te atuty. Kolejnymi mogą być wytworzone działaniami człowieka np. obiekty produkcyjne i ich rozmieszczenie oraz obiekty infrastruktury gospodarczej, społecznej, technologicznej i telekomunikacyjnej. Kultura i tradycje gospodarcze danego obszaru oraz atrakcyjność miejsc przebywania - wygląd danej miejscowości, możliwość zaspokajania w niej różnorodnych potrzeb np. obiekty sportowe, obiekty turystyczne, wypoczynkowe oraz stan środowiska, mogą być kolejnymi czynnikami stanowiącymi o atrakcyjności danego terenu i skłaniającymi inwestorów do lokowania tutaj swojego kapitału, co dla gminy wiąże się z ewidentnymi korzyściami na wszelkich płaszczyznach od finansowych, po społeczne. Wykorzystanie miejscowego potencjału i nakłonienie obcego kapitału do inwestycji, stanowią niezwykle ważny aspekt zarządzania gminą. Przejawia się ono również we wspieraniu rozwoju istniejących już struktur przedsiębiorczości, w utrzymaniu istniejących i tworzeniu nowych miejsc pracy. Niezmiernie ważną sprawą dla gminy jest więc jej promocja.

Analiza struktury budżetu, kształtowania się poszczególnych wielkości dochodów oraz związanych z nimi bezpośrednio wydatkami, oraz stopień realizacji planów na przestrzeni kilku lat, może stanowić podstawę do stworzenia prognozy na lata przyszłe, również pod kątem planowanych inwestycji, dzięki którym gmina staje się atrakcyjniejsza.

Budżet jest instrumentem zarządzania lokalnego, spełnia istotne funkcje realizacji zadań publicznych, służących społeczności lokalnej. Właściwie skonstruowany budżet jest gwarantem prawidłowego wykonywania zadań publicznych, do jakich powołana jest gmina. Ogromna odpowiedzialność spoczywa więc na władzach lokalnych, które w obliczu ograniczonych zasobów finansowych muszą dokonywać właściwych wyborów, podejmować trafne decyzje, aby w sposób właściwy przyczyniać się do dokonywania zmian rozwojowych na terenie własnej gminy. Najważniejszą kwestią z punktu widzenia polityki finansowej jest wielkość dochodów, którymi dysponuje samorząd, a na podstawie których ustalana jest struktura wydatków. Poważnym problemem wielu gmin jest zbyt niski udział własnych źródeł finansowania budżetu. Ze względu na ograniczone środki budżetowe należy poszukiwać innych źródeł finansowania przedsięwzięć, co też władze gminy Czastary czyniły w latach poprzednich i tego rodzaju starania są podejmowane również i obecnie.

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej, możliwości te zostały poszerzone o fundusze europejskie. Należy więc dołożyć wszelkich starań w celu ich pozyskania na dofinansowanie inwestycji.

4.6. Działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy Czastary

Rozwój wielu jednostek terytorialnych uzależniony jest w dużej mierze od lokalnego sektora gospodarczego. Z kolei działania zarządzających gminą skierowane powinny być w stronę promocji przedsiębiorczości wewnątrz gminy, tak, aby pozyskiwać inwestorów zewnętrznych, oferując im dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Rozwój gospodarczy ukierunkowany na podniesienie standardu życia w gminie - z zachowaniem stanu środowiska naturalnego, jest celem do którego dąży Gmina Czastary. Strukturę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prezentują tabele poniżej.

Tab. Nr 8 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w UG

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Lp.	Jednostka	Budownictwo	Handel	Transport	Usługi	Zakład produkcyjny	Stolarstwo	Mechanika	Gastronomia	Ochrona zdrowia	Inne	Razem	%
1	Czastary	4	30	2	6	2	4	2	1	2	1	54	33,1
2	Parcice	9	14	3	2	1	2		2			33	20,2
3	Radostów		5	2			1		1			9	5,5
4	Kąty Walichnowski	1	12		2		2		1			18	11,0
5	Kniatowy	1	2	1	2							6	3,7
6	Jaworek			1	1		1					3	1,8
7	Krajanka		6	2	2		1					11	6,8

8	Przywory		2	6				1				9	5,5
9	Józefów	1	4	3	3			1				12	7,4
10	Krzyż		4		2	1	1					8	5,0
	Razem:	16	79	20	20	4	12	4	5	2	1	163	100

Źródło: opracowanie własne

Tab. Nr 9 Rozwój przedsiębiorczości w gminie

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006 do 30.11
Ogólna liczba podmiotów zarejestr. od 1989 r do 31.12.05	456	471	496	524	542	557
Podmioty wyrejestrowane ogółem do dnia 31.12.2005 r.	262	285	309	364	387	394
Faktyczna liczba zarejestr. podmiotów od 1989 r do 31.12.	194	186	187	160	155	163
Liczba podmiotów zarejestrowanych w danym roku	57	15	25	28	18	15
Liczba podmiotów zlikwidowanych w danym roku	42	23	24	55	23	7
Rzeczywisty przyrost podmiotów w roku	15	-8	1	-27	-5	8

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy na dzień 30.11.2006 r. działa 163 przedsiębiorców. Najliczniejsza grupa przedsiębiorców zajmuje się działalnością handlową - 79 podmiotów, co stanowi 48,5% ogólnej działalności gospodarczej, w tym: Czastary – 30, Parcice – 14, Kąty Walichnowskie – 12, Krajanka – 6, Radostów - 5, Józefów – 4, Krzyż – 4, Przywory – 2, Kniatowy – 2.

Znaczną grupę stanowią usługi transportowe – 20 podmiotów, działalność usługowa pozostała – 20 podmiotów oraz usługi ogólnobudowlane – 16 podmiotów. Obecność kompleksów leśnych na terenie gminy oraz na terenach sąsiadujących z gminą spowodowała rozwój działalności stolarskiej. W gminie funkcjonują zakłady zajmujące się stolarstwem budowlanym i meblowym, produkcją tartaczną, a także handlem drewnem i tarcicą - jest ich 12. Na terenie gminy funkcjonują 4 zakłady produkcyjne.

Ważniejsze zakłady działające w wybranych miejscowościach według zarejestrowanej działalności:

Czastary

- Zakład Stolarski „RODAN” Produkcja – Usługi – Handel - produkcja stelaży do mebli tapicerskich, usługi stolarskie i ogólnobudowlane
- Zakład Produkcyjno – Usługowy - produkcja – wytwarzanie wykładzin podłogowych, papy izolacyjnej, folii tzw. geomembrany z tworzyw sztucznych i odpadowych
- „SESTO SENSO” Spółka Jawna – przemiał zbóż, produkcja pasz, produkcja wyrobów włókienniczych, pończosznicych, ubrań, bielizny, sprzedaż hurtowa pojazdów samochodowych, odzieży

- Mechanika pojazdowa, sprzedaż części do samochodów, blacharstwo
- Mechanika maszyn
- Lakiernictwo pojazdowe
- ZOZ „DOMESTICA”
- Apteka „FAMILIA”
- Lecznica dla Zwierząt
- Zakłady świadczące usługi dla rolnictwa, budowlane, transportowe
- Sklepy z artykułami przemysłowymi, spożywczymi, chemiczno-drogeryjnymi
- Przedsiębiorcy zajmujący się handlem obwoźnym, hurtowym i detalicznym często łączą tą działalność z usługami np. transportowymi, pośrednictwem, marketingiem

Parcice

- Zakład Kamieniarski – produkcja nagrobków
- „PARK – GAZ” - sprzedaż paliw
- Stolarstwo – produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich
- Sklepy z artykułami spożywczymi, przemysłowymi, chemiczno – drogeryjnymi, środkami do produkcji rolnej
- Gastronomia – pijalnia piwa, obwoźny punkt małej gastronomii
- Zakłady świadczące usługi budowlane, transportowe, ślusarsko-kowalskie, stolarskie
- Przedsiębiorcy prowadzący handel obwoźny

Radostów

- „KUP-POL” – produkcja wyrobów tartacznych, stolarskich, ciesielskich dla budownictwa, palet
- Handel artykułami budowlanymi, środkami do produkcji rolnej łącznie z usługami transportowymi
- Sklepy spożywczo – przemysłowe
- Gastronomia – pijalnia piwa

Kąty Walichnowskie

- usługi ogólnobudowlane
- Sklep spożywczo-przemysłowy
- „INSTAL” – usługi hydrauliczne
- Usługi leśne, handel obwoźny
- Gastronomia - bar

Kniatowy

- PPHU „KROWICKI” – usługi transportowe, produkcja wyrobów tartacznych, stolarskich, ciesielskich
- Usługi ogólnobudowlane
- Sklep spożywczo-przemysłowy

Jaworek

- Stolarstwo – usługi
- Usługi transportowe

Krajanka

- „MEBLE-KRAJAN” – stolarstwo meblowe

- Usługi szklarskie, stolarskie i tartaczne, handel drewnem i tarcicą
- handel artykułami spożywczymi i przemysłowymi, handel obwoźny

Przywory

- „SPEC” – usługi transportowe, handel środkami do produkcji rolnej
- Przedsiębiorcy zajmujący się handlem obwoźnym, hurtowym i detalicznym często łączą tę działalność z usługami np. transportowymi, pośrednictwem, marketingiem
- Mechanika pojazdowa

Józefów

- „AGRO-BUD” - działalność rolnicza, usługi w zakresie budownictwa, usługi transportowe
- Mechanika maszyn rolniczych i leśnych
- Zakład kowalsko-ślusarski
- Handel środkami do produkcji rolnej

Krzyż

- Handel środkami do produkcji rolnej, opałem
- Usługi stolarskie
- „HANDEL DROBIEM” - produkcja i sprzedaż mięsa drobiowego, jaj

4.7. Rolnictwo

Gmina Czastary należy do gminy typowo rolniczych, gdzie głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest prowadzenie indywidualnych gospodarstw rolnych, nieliczni znajdują zatrudnienie w działalności pozarolniczej lub prowadzą własną działalność gospodarczą.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 6267 ha. Użytki rolne stanowią -67,6 %, lasy -23 %, pozostałe grunty - 9,7 %. W użytkowaniu rolników indywidualnych jest 100 % użytków rolnych. Z ogólnej ich ilości 4.219 ha ponad 150 ha stanowią odłogi/ głównie to łąki stanowiące własność rolników nie posiadających zwierząt gospodarskich, oraz grunty o niskiej bonitacji gleb V i VI klasa. Przeznaczanie tych gleb do upraw rolniczych jest nieopłacalne. Takie grunty powinny być w pierwszej kolejności przeznaczane do zalesiania.

Tab. Nr 10. Użytkowanie gruntów w gminie Czastary na dzień 30.06.2006 r.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa indywidualne	
	ha	%
Powierzchnia ogólna	6267	100,0
Użytki rolne razem	4219	67,3
Grunty orne razem	3551	-
Sady	8	-
Łąki	580	-
Pastwiska	80	-

Lasy i grunty leśne	1434	23
Pozostałe grunty i nieużytki	614	9,7

Następnym problemem jest występowanie dużej ilości małych powierzchniowo gospodarstw rolnych od 1-5 ha /282 gospodarstwa/, którzy nie posiadają ciągników rolniczych ani maszyn rolniczych. Większość z nich jest wdzierżawiana innym rolnikom, a te które prowadzą działalność rolniczą nie stanowią głównego źródła dochodu z gospodarstwa rolnego. Część rolników prowadzi nie wielką produkcję zwierzęcą 1-2 szt. bydła i kilka szt. trzody chlewnej w roku a nawet część w ogóle nie zajmuje się produkcją zwierzęcą.

Tab. Nr 11. Liczba indywidualnych gospodarstw według grup obszarowych użytków rolnych

Powierzchnia gospodarstw w ha	ilość	%
Do 1 nie stanowią gospodarstw rolnych		
1-2	87	11,4
2-3	99	13
3-5	96	12,7
5-7	256	33,8
7-10	121	16
10-15	76	10
15-20	16	2,1
20-30	5	0,7
30-50	2	0,3
50-100	-	-
Pow. 100	-	-
Razem :	758	100

Ilość gospodarstw rolnych została podana w oparciu o dane ze spisu rolnego z 2002r.

4.7.1 Produkcja zwierzęca i roślinna

W gospodarstwach rolnych dominują 2 kierunki produkcji: produkcja roślinna i produkcja zwierzęca.

1. **W produkcji roślinnej** przewagę stanowią zboża 84,3 % upraw, z których głównie dominuje uprawa zbóż jarych /mieszanki zbożowe/ i zbóż ozimych / żyto i pszenżyto/ tj. Zboża przeznaczane na bezpośrednie spisanie w gospodarstwach rolnych i na sprzedaż jak żyto i pszenica. Kukurydza na ziarno – 1,2 %.

Ziemniaki w uprawie stanowią ok. 9,7 % i są przeznaczane na sprzedaż jako jadalne na samozaopatrzenie i częściowo na skarmianie zwierzętami gospodarskimi. Rośliny pastewne w uprawie polowej stanowią 3 % /bez łąk i pastwisk trwałych/, oraz pozostałe uprawy - 1,8 %

2. **Produkcja zwierzęca** to głównie chów trzody chlewnej i bydła. Pogłowie trzody chlewnej szacuje się na ponad 7.000 szt. w gospodarstwach rolnych i bydła ponad 1200 szt., z czego krowy stanowią ok. 600 szt. Żywiec wieprzowy i wołowy i mleko w większości przeznaczany jest na sprzedaż i samozaopatrzenie .

Tab. Nr 12 Powierzchnia i struktura zasiewów w gospodarstwach indywidualnych (stan w VI. 2006)

Wyszczególnienie	ha	%
------------------	----	---

Powierzchnia zasiewów ogółem	3401	100
w tym:		
Zboża podstawowe razem	2868	84,3
w tym:		
Pszenica	290	-
żyto	610	-
jęczmień	338	-
owies	200	-
pszenżyto	590	-
mieszanki zbożowe	840	-
Kukurydza na nasiona	40	1,2
Strączkowe jadalne na ziarno	-	-
Ziemniaki	330	9,7
-Przemysłowe razem	-	-
w tym:		
- buraki cukrowe	-	-
- rzepak i rzepik	-	-
- Pastewne	102	3
Pozostałe	61	1,8
w tym: warzywa	35	

Źródło: Opracowanie własne.

Odłogi szacowane są na około 150 ha .

Tab. Nr 13 Bonitacja gruntów ornych z sadami

Gmina	Klasy bonitacyjne									
	I		II		IIIa		IIIb		IVa	
	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*
Czastary	-	-	-	-	30	0,8	147	4,1	380	10,7

Gmina	Klasy bonitacyjne							
	IVb		V		VI		VIz	
	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*
Czastary	728	20,5	1060	29,9	1200	33,8	6	0,2

* - % liczony w stosunku do powierzchni gruntów ornych.

Źródło : opracowanie własne

4.7.2 Perspektywy i wymagania stawiane przed gospodarstwami małoobszarowymi w związku z członkostwem Polski w UE.

Gospodarstwa małoobszarowe 1-3 ha nie posiadające sprzętu rolniczego ulegną samo zlikwidowaniu z uwagi na wysokie koszty środków do produkcji rolnej i świadczonych usług rolniczych. Będą wydzierżawiane innym rolnikom na powiększenie istniejących gospodarstw rolnych w zamian za świadczenia emerytalno-rentowe, część gruntów słabych

klas bonitacyjnych zostanie zalesiona. Gospodarstwa będą przejmowane głównie przez młodych rolników do lat 40 - tu, którzy będą korzystali z dopłat do środków do produkcji rolnej, zakupu gruntów rolnych i dotacji do prowadzonych inwestycji rolniczych. Obecne budynki gospodarcze nie spełniają norm unijnych i muszą być budowane nowe obiekty bądź remonty istniejących / budowa płyt gnojowych, szczelnych zbiorników na gnojówkę/.

Rolnicy muszą podnosić kwalifikacje rolnicze, aby mogli spełnić wymogi “zwykłej dobrej praktyki rolniczej”, podnosić poziom posiadanego wykształcenia . W ostatnim czasie zwiększyła się ilość drobnych gospodarstw rolnych w przedziale 1-3 ha. Zmniejszyła się ilość gruntów odłogujących na terenie gminy.

4.7.3 Zaopatrzenie w wodę gospodarstw rolnych

Na terenie Gminy Czastary we wszystkich wsiach sołeckich wybudowane są wodociągi komunalne. Przeważająca ilość rolników korzysta z wody z wodociągów z wyjątkiem przysiółka Brzeziny i Wełny, gdzie 10 gospodarstw nie ma możliwości podłączenia się do sieci wodociągowej. Gmina jest zwodociągowana w ponad 95%. 5% gospodarstw musi zaopatrzyć się w wodę z ujęć własnych /studni kopanych/.

4.7.4. Struktura wiekowa i poziom wykształcenia rolników

Rolnicy na terenie naszej gminy w większości są w wieku 50-60 lat. Stanowi to ok.65 % , pozostałe 35 % to rolnicy w wieku powyżej 40-tego roku życia i w wieku do 40 -tego roku życia..

Rolnicy w wieku 50-60 lat na ogół posiadają wykształcenie podstawowe i zawodowe, natomiast w wieku powyżej 40-tego i do 40-tego roku życia zawodowe i średnie i około 3% wykształcenie wyższe.

4.8. Wolne obiekty i nieruchomości

Istnieją nie zagospodarowane budynki gospodarcze, które po przeprowadzeniu remontów można wykorzystać na prowadzenie działalności rolniczej, lub zmienić ich charakter przeznaczenia w przypadku zlikwidowania działalności rolniczej np. usługi agroturystyczne

Nie są również użytkowane całe kompleksy trwałych użytków zielonych i inne grunty na glebach o niskiej bonitacji glebowej -VI klasa.

4.9. Uwarunkowania przyrodnicze

4.9.1. Zasoby wód powierzchniowych na terenie Gminy Czastary i ich ochrona.

Gmina Czastary leży w obrębie dwóch zlewni – Warty i Prosny. Zlewnie rozdziela wododział biegnący przez gminę z północnego– wschodu na południowy- zachód. Wododział jest typowy dla terenów płaskich, w wielu miejscach wręcz trudny do prześledzenia.

Wschodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Pyszną i jej dopływy odprowadzające wody do Warty.

Część zachodnią i północno-wschodnią gminy odwadniają cieki będące prawobrzeżnymi odpływami Proсны (Struga Węglewska, Brzeźnica, Nalepa).

Według Raportu o stanie środowiska w woj. łódzkim w 2002r. rzeki: Struga Węglewska i Pyszna prowadzą wody w kategorii NON. Na tę jakość wód największy wpływ wywarły substancje biogenne i miano Coli.

Wymaganymi klasami czystości wód są:

III kl. - dla Strugi Węglewskiej,

II kl. – dla Pysznej.

Pozostałe cieki nie są objęte monitoringiem.

Retencja wody na terenie gminy odbywa się także w postaci wód stojących. Wody te zajmują niewielką powierzchnię i reprezentowane są przez stawy hodowlane Przedsiębiorstwa „Marko”, zbiorniki p.poż we wsi Czastary i Kniatowy, oraz oczka wodne i podmokłości stałe występujące sporadycznie w obrębie dolin.

Gmina Czastary położona jest w obszarze zlewni rzeki Warty i objęta jest Programem Regionalnym Warta.

Budowa geologiczna warstw przypowierzchniowych sprawiła, że 70% powierzchni użytków rolnych objęta jest systemem odwadniającym. Według oceny gminy nie ma potrzeby zwiększania powierzchni objętych melioracją. Jedynie część urządzeń wymaga renowacji.

4.9.2. Degradacja i ochrona atmosfery

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych na terenie Gminy Czastary z uwagi na brak dokładnych danych pomiarowych jest trudna do precyzyjnego określenia.

Na tej podstawie stwierdza się, iż zanieczyszczenia wprowadzane do atmosfery pochodzą głównie z energetycznego spalania paliw oraz w mniejszym stopniu z ruchu komunikacyjnego, gdzie spalanie paliw płynnych i gazowych powoduje uwalnianie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (głównie dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłów zawieszonych).

Obszar gminy to obszar typowo wiejski o zabudowie stosunkowo mało zwartej, dlatego z punktu widzenia wysokości parametrów czystości powietrza emisja na tym obszarze jest prawdopodobnie niższa niż w aglomeracjach o zwartej zabudowie, bowiem lepsze warunki przewietrzania powodują mniejszą depozycję zanieczyszczeń a co za tym idzie relatywnie niższe stężenia.

Istotnym problemem w przypadku tzw. niskiej emisji (emisji z lokalnych kotłowni węglowych i palenisk domowych) na terenie gminy, jest brak inwentaryzacji źródeł i wielkości oraz danych o rodzaju i ilości stosowanych paliw (w tym prawdopodobnie spalanych odpadów pochodzenia komunalnego). Szacuje się, iż liczba emitorów może wynosić ok. 1000.

Mówiąc o możliwych źródłach zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Czastary należy uwzględnić jako potencjalne źródło emisji znajdujące się w obrębie gospodarstw wiejskich przyzmy obornika, w których zachodzą procesy fermentacyjne związane z uciążliwymi odorami.

Zanieczyszczenia atmosfery mogą wiązać się również z tzw. zanieczyszczeniami transgranicznymi, jakie z wiatrami mogą napływać z znajdujących się na terenie powiatu wieruszowskiego zakładów przemysłowych, głównie uwzględnić należałoby PFLEIDERER PROSPAN S.A.

Z pośród istniejących podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, która może wiązać się z emisją zanieczyszczeń do atmosfery tylko niewielki odsetek uiszcza opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska z tego tytułu.

Należy podkreślić, że dla gminy Czastary jako dla obszaru typowo wiejskiego charakterystyczna jest sezonowa zmienność niskiej emisji tzn. gwałtowne jej obniżanie w okresie letnim w stosunku do okresów zimowych – grzewczych.

Do najważniejszych działań jakie należałoby podjąć w celu zredukowania zanieczyszczeń na terenie gminy to ograniczenie tzw. niskiej emisji ze źródeł stacjonarnego spalania, poprzez:

- ❖ sukcesywne eliminowanie małych, niskosprawnych kotłowni węglowych,
- ❖ stosowanie skutecznej technologii oczyszczania gazów odlotowych,
- ❖ oszczędzanie energii, które pociąga za sobą ograniczenie emisji, wykonywane przez ocieplanie budynków, instalowanie mierników i regulatorów ciepła.

4.9.3. Zasoby naturalne litosfery

Gmina Czastary należy do niezbyt zasobnych w surowce mineralne. Lokalnie występujące piaski, w postaci płatów na glinie morenowej, były eksploatowane dla potrzeb budowlanych.

Na terenie gminy były eksploatowane piaski wydymowe. Złoże piasków wydymowych „Jaworek” jest jedynym na terenie gminy, które posiadało kartę rejestracyjną. Udokumentowane zasoby określono na ok. 14,5 tys. ton. Obecnie nie prowadzi się eksploatacji, a na teren poeksploatacyjny w sposób naturalny wkracza las.

W świetle badań geologiczno-rozpoznawczych obszarem perspektywicznym dla eksploatacji piasku jest teren Radostowa.

Minimalne znaczenie i nieopłacalność eksploatacji mają, występujące na terenie gminy, torfy i węgiel brunatny. Występowanie torfów ściśle wiąże się z dolinami rzecznyymi, jako surowiec charakteryzują się małą miąższością i niską jakością. Węgiel brunatny, natomiast, występuje na znacznych głębokościach w postaci cienkich warstw i soczewek o zaburzonej tektonice. Z tego powodu jego eksploatacja jest całkowicie nieopłacalna.

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną na tym obszarze mogą występować polodowcowe utwory czwartorzędowe wykształcone jako piaski drobno luźne lub średnio zagęszczone, lokalnie gliniaste, gliny morenowe wykształcone jako gliny piaszczyste lub gliny zwarte

Warunki geologiczne

Na dzisiejszą budowę geologiczną Gminy Czastary złożyły się różnorodne procesy, głównie sedymentacyjne i tektoniczne zachodzące przez wiele milionów lat. Wynikiem tych procesów było wykształcenie charakterystycznych dla tego obszaru jednostek geologiczno-strukturalnych.

Omawiany obszar położony jest we wschodniej części monokliny przedsudeckiej zbudowanej w omawianym rejonie z utworów jurajskich przykrytych osadami kenozoicznymi. Utwory jury środkowej reprezentowane są przez warstwy kościeliskie w postaci ilów, ilowców i piasków średnioziarnistych, utwory trzeciorzędowe – reprezentowane są głównie przez ily plioceńskie oraz mioceńskie z wkładkami piasków drobnoziarnistych i węgla brunatnych. Utwory czwartorzędowe – reprezentowane są przez gliny zwałowe i piaszczyste, ily oraz piaski pylaste i drobnoziarniste.

W morfologii terenu można wyróżnić następujące formy:

- wysoczyzna morenowa,
- wydmy,
- dolinki boczne.

Rzeźbie omawianego terenu odpowiada budowa geologiczna :

- wysoczyzna morenowa zbudowana jest z czwartorzędowych glin morenowych i piasków wodnolodowcowych. Gliny morenowe w przewadze twaroplastyczne osiągają miąższość 25-30 metrów, często podścielane łożami trzeciorzędowymi.
- piaski wodno-lodowcowe są o różnej granulacji z reguły średniozagęszczone i zagęszczone.

Zewnętrzną powierzchnię podłoża geologicznego budują najmłodsze utwory należące do czwartorzędu wykształcone jako:

- namuły organiczne-podścielone piaskami drobnymi luźnymi lub średnio zagęszczonymi,
- piaski drobne luźne, średnio zagęszczone, lokalnie gliniaste,
- gliny morenowe wykształcone jako gliny piaszczyste lub gliny zwięzłe.

4.9.4. Środowisko przyrodnicze

Szata roślinna

O specyfice środowiska przyrodniczego gminy Czastary decyduje przede wszystkim jej budowa geologiczna i związane z nią ukształtowanie terenu a także wpływ działalności człowieka.

Najbardziej naturalną formacją roślinną występującą na terenie gminy Czastary są lasy, które zajmują powierzchnię około 1300 ha, co daje 22,5% powierzchni całkowitej gminy. Przeważająca większość to Lasy Państwowe nadzorowane przez Dyrekcję Lasów Państwowych w Poznaniu - Nadleśnictwo Przedborów. W strukturze własnościowej dominują lasy państwowe, zaledwie 15,5% ogółu terenów leśnych stanowią lasy niepaństwowe należące do osób fizycznych i prawnych- stanowią je małe kompleksy o przewadze drzewostanów sosnowych.

Największą lesistość wykazują sołectwa: Czastary, Józefów i Kąty Walichnowskie usytuowane w północnej części gminy. Powierzchnie zalesione w tym rejonie tworzą duże i zwarte kompleksy leśne z dominacją siedlisk: boru świeżego i boru mieszanego świeżego.

Las jako najważniejszy składnik równowagi biologicznej biosfery stanowiący jednocześnie źródło odnawialnych surowców spełnia różnorodne funkcje: środowisko twórcze, ochronne, społeczne i gospodarcze. Jest to najbardziej zróżnicowana pod względem gatunkowym, ekologicznym i krajobrazowym formacją roślinną. Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarowania terenami leśnymi w powiązaniu z innymi elementami środowiska określa ustawa o lasach (Dz. U. Nr 56, poz. 679 z 2000 r. z późn. zm.)

Ekosystem leśny jako złożony układ przyrodniczy o strukturze warstwowej i zróżnicowanym zwarciu drzew, krzewów, krzewinek i roślin zielnych jest środowiskiem życia różnorodnych grup organizmów.

W zależności od charakteru spełnianych funkcji lasy na terenie gminy Czastary można podzielić na dwie grupy:

1. lasy o charakterze ochronnym (tzw. lasy grupy I)
2. lasy o charakterze gospodarczym (lasy grupy II)

Skład gatunkowy drzewostanów charakteryzuje przewaga gatunków iglastych, głównie sosny. Jest to efekt zalesień dokonywanych na słabych gruntach ornym w latach 50-60. Powstały wtedy monokultury sosnowe z niewielką domieszką brzozy i gatunków takich jak: świerk, buk, dąb, klon, wiąz itp.

Na zróżnicowanie fitocenotyczne lasów na terenie Gminy Czastary wpływa różnorodność siedlisk, przede wszystkim rodzaj podłoża, typ gleby, jej żyzność i warunki wodne.

Na skutek silnej antropopresji i wzrastającej działalności człowieka środowisko leśne ulega silnej degradacji prowadzącej do wymierania i zagrożenia dziko występujących roślin i zwierząt. Intensywna eksploatacja zasobów drzewnych spowodowała zmianę składu gatunkowego drzewostanów a także biocenoz runa leśnego. Zmianie uległy również sprzężone z pokrywą roślinną właściwości gleb i wód gruntowych.

Obok lasu istotnym narzędziem kształtowania przyrodniczej równowagi krajobrazu na terenie gminy Czastary są tzw. zadrzewienia śródpolne, czyli skupiska drzew i krzewów nie stanowiące zbiorowisk leśnych.

Biocenotyczne znaczenie zadrzewień polega na wzbogacaniu biocenoz. Zadrzewienia powodują różnicowanie środowiska wytwarzające różne przestrzenne i funkcjonalne nisze ekologiczne, umożliwiające bytowanie różnym gatunkom, ponadto zapobiegają nadmiernemu parowaniu gleby i erozji wietrznej i wodnej.

Z uwagi na brak dokładnych danych nie możliwe jest jednoznaczne określenie powierzchni w/w form roślinnych na terenie gminy Czastary.

W celu optymalnego wykorzystania powierzchni ziemi, uporządkowania przestrzeni rolniczej i leśnej zgodnie z warunkami glebowymi, przyrodniczymi i krajobrazowymi na terenie gminy Czastary należałoby się w najbliższej przyszłości zastanowić nad ustaleniem granicy rolno-leśnej. Pozwoliłoby to na prawidłowe kierowanie procesem zalesień na terenie gminy, poprzez jednoznaczne wyznaczenie linii rozgraniczającej lasy oraz grunty przewidziane do zalesienia od gruntów przeznaczonych wyłącznie na cele rolne.

Rozwiązałyby to również problem gruntów bezpośrednio przylegających do kompleksów leśnych, które obecnie są odłogowane i pokrywają się samosiewem, a które powinny zostać uznane za składnik ekosystemu leśnego.

Ekosystemy trawiaste

W ogólnej powierzchni gminy zajmują niewiele ponad 15%. Łąki dominują w południowej części gminy w sołectwach: Radostów, Parcice i Krzyż. Znaczny udział mają też w sołectwach: Kąty Walichnowskie, Krajanka i Jaworek.

Ekosystemy trawiaste koncentrują się głównie wzdłuż cieków oraz na terenach stale i okresowo podmokłych. Większość z nich powstała na glebach murszowych-mineralnych i murszowatych.

Fauna

Różnorodność ekosystemów leśnych występujących na terenie gminy Czastary sprzyja rozwojowi różnorodności gatunkowej fauny tego regionu. Fauna gminy Czastary jest typowa dla nizinnych obszarów Polski. Z uwagi na brak dokładnych danych i dokumentacji opisującej stan świata zwierzęcego w niniejszym Programie nie przedstawia się dokładnego wykazu występujących gatunków ani ich liczebności, jedynie informacje szacunkowe.

W lasach dość liczne są populacje dzików i saren, występują również lisy, kuny, ryjówki, krety, jeże, wydry. Na polach zające, bażanty, kuropatwy. Dużym bogactwem cechuje się świat płazów i gadów : m.in. ropucha zwyczajna, różne gatunki żab, ropucha zielona, jaszczurki, padalce, zaskrońce, żmija zygzakowata.

Na bogactwo awiofauny składają się takie gatunki jak: bocian biały, dzięcioły, kruki, szpaki, jaskółki, skowronki, drozdy, kosy, pliszki, jemołuszki, kukułki, jastrzębie itp.

Bardzo interesujący jest świat owadów związany z obszarami zalesionymi.

Zbiorniki i oczka wodne zasiedlają także liczne bezkręgowce m.in. wrotki, jętki, pijawki, widłonki, widelnice, pluskwiaki i mięczaki.

Obszary i obiekty prawnie chronione

Na terenie Gminy Czastary na mocy Rozporządzenia Wojewody utworzono zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi pięć pomników przyrody. Są to pojedyncze drzewa, które ze względu na swoje walory przyrodniczo-krajobrazowe zostały objęte opieką konserwacyjno – pielęgnacyjną.

Na podstawie danych dokumentacyjnych znajdujących się w Urzędzie Gminy Czastary w tabeli nr 5 dokonano opisu charakteryzującego drzewa objęte ochroną pomnikową.

Tab. Nr 14. Dane inwentaryzacyjne obiektów objętych ochroną pomnikową na terenie Gminy Czastary

Lp.	Nr. rejest.	Nazwa gatunkowa	Położenie	Wysokość [m]	Obwód [cm]
1.	348	Platan klonolistny <i>Platanus acerifolia</i>	Park Parcice	ok. 31	458
2.	349	Platan klonolistny <i>Platanus acerifolia</i>	Park Parcice	ok. 31	475
3.	350	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Park Parcice	ok. 30	560
4.	351	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i>	Park Parcice	ok.22	300
5.	594	Dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>	ul. Wolności Czastary	ok.22	610

Źródło: opracowanie własne

Rośliny chronione

Większe skupiska występują w dolinie rzeki Pysznej oraz w okolicach Krajanki. Należą do nich: barwinek pospolity, centuria pospolita, grąźel żółty.

Ochrona pomników przyrody i parków polega na wprowadzeniu następujących ograniczeń :

- wycinania i niszczenia drzew,
- zanieczyszczenia terenu,
- wzniesienia ognia i przechowywania materiałów chemicznych w pobliżu drzew,
- zrywaniu owoców, liści i łamaniu gałęzi.

Ustanowione formy ochrony mają na celu niedopuszczenie do zniszczenia lub zdegradowania składników przyrody ożywionej, którym przypisuje się szczególną wartość przyrodniczą.

V. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Gospodarka wodno-ściekowa oraz zagospodarowanie odpadów komunalnych.

5.1.1. Uwarunkowania geologiczno-hydrologiczne gminy Czastary.

Gmina Czastary położona jest na terenie jednej jednostki geologiczno-strukturalnej tzw. monoklinie przedsudeckiej zbudowanej z utworów triasu i jury wykształconych w formie piaskowców, wapieni, margli, ilów i mułowców.

Całość omówionych wyżej utworów przykryta jest najmłodszą pod względem geologicznym serią osadów czwartorzędowych o genezie głównie lodowcowej i wodnolodowcowej. Są nimi gliny, piaski, żwiry, mułki i ropy:

- utwory jury środkowej w omawianym rejonie reprezentowane są przez warstwy kościeliskie w postaci ilowców, ilów i piasków średnioziarnistych,
- utwory trzeciorzędowe litologicznie reprezentowane są przez ropy plioceńskie oraz mioceńskie z wkładkami piasków drobnoziarnistych i węgla brunatnych,
- utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez gliny zwałowe i piaszczyste, ropy oraz piaski pylaste i drobnoziarniste.

5.1.2. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych i stopień ich wykorzystania.

Budowa geologiczna gminy rzutuje na jej warunki hydrologiczne. Zatem zgodnie z przedstawioną budową geologiczną na terenie gminy wydziela się następujące użytkowe poziomy wodonośne:

- jurajski,

- trzeciorzędowy
- czwartorzędowy.

Do najbardziej zasobnych stanowiących podstawowe źródło wody dla mieszkańców gminy należą poziom czwartorzędowy i jurajski.

W gminie funkcjonują trzy niezależne stacje wodociągowe, z których dwie są własnością Gminy: SUW-Czastary i SUW – Krzyż –Parcice.

SUW w Kątach Walichnowskich stanowi własność prywatną, co do tego ujęcia zostało podpisane porozumienie w formie aktu notarialnego pomiędzy Zarządem Gminy a właścicielem, w którym ustanowiona została służebność korzystania z urządzeń dostarczania wody pitnej mieszkańcom sołectwa Kąty Walichnowskie i Józefów.

Sołectwo Radostów jest zaopatrywane w wodę przez SUW Żdźary – gmina Bolesławiec. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 49,8 km, z tego na poszczególne wsie przypada:(tab. Nr 15).

Tab. Nr 15 Zwodociągowanie gminy Czastary

Zwodociągowanie gminy Czastary		
Lp.	Wykaz zwodociągowanych miejscowości	Długość sieci wodociągowej (km)
1	Czastary	9,0
2	Radostów	6,8
3	Krzyż	4,2
4	Parcice	4,8
5	Kniatowy	4,7
6	Kąty Walichnowskie	4,8
7	Krajanka	2,9
8	Jaworek	1,5
9	Józefów	4,2
10	Przywory	6,9

Źródło : opracowanie własne (2006)

Wszystkie wodociągi wykonane z rur z PCV z wyjątkiem wsi Czastary gdzie na odcinku 4 km położono rury azbestowo-cementowe. Z wodociągu korzysta ogółem 933 odbiorców, 10 gospodarstw nie ma dostępu do wodociągu. Gospodarstwa nie podłączone do sieci wodociągowej pobierają wodę z płytkich studni zagrodowych.

5.1.3. Wodociągi Czastary i Krzyż-Parcice

Woda podziemna ujmowana jest w dwu stopniowym systemie pompowania. Pompy głębinowe pobierają wodę, która po napowietrzeniu w mieszaczu wodno-powietrznym, filtrowana w filtrach zamkniętych podawana jest do zbiorników żelbetonowych / Czastary -

1 szt. V – 200 m³, Krzyż-Parcice 2 szt. po 100m³/ Pompy II stopnia przepompowania wody przesyłają wodę rurociągiem dla odbiorców.

Sieć wodociągowa wyprowadzana jest ze stacji rurociągiem: na obręb Czastary rurami azbestowymi o śr. 150 mm, wodociąg Krzyż-Parcice zbudowany jest z rur PCV o śr. 160 mm.

Woda dostarczana jest mieszkańcom z następujących ujęć wodnych;

1. Wodociąg Czastary posiada 2 ujęcia:

studnia głębinowa nr 1 – rok 1966 głębokość 45m wydajność – 37,4m³/h

studnia głębinowa nr 2 – rok 1982 głębokość 42,6 m wydajność 25,0 m³/h

2. Wodociąg Krzyż-Parcice

Wodociąg posiada 3 studnie, w tym jedna nie jest dopuszczona do eksploatacji, woda ze studni nr 1 wybudowanej w 1978r. o głębokości 36,4m. nie nadaje się do spożycia ani celów gospodarczych.

Obecnie eksploatowane są 2 studnie: 1 wykonana w 1978r. o głębokości 202 m oraz 2 wykonana w 2004r. o głębokości 205m – obie ujmującą wodę z zasobów jurajskich.

Studnia w Kątach Walichnowskich wybudowana w 1974r. przez WODROL Łódź o głębokości 178m i wydajności 96,5 m³/h.

Strefy ochronne ujęć wody:

Gmina posiada opracowaną dokumentację dla ustanowienia stref ochronnych ujęć wody dla wodociągu Czastary i Krzyż – Parcice. Posiada również wydaną decyzję wyznaczenia stref dla ujęć wody:

- strefa ochrony sanitarnej bezpośredniej Czastary – 8m, Krzyż – 10m
 - strefa ochrony sanitarnej pośredniej wewnętrznej Czastary – 20,3m; Krzyż – odstąpiono
 - strefa ochrony sanitarnej pośredniej zewnętrznej – Czastary – 457m; Krzyż – odstąpiono
- Strefy ochrony sanitarnej zostały ustanowione na okres do 31 grudnia 2013 r.

Gmina Czastary objęta jest „**Programem Regionalnym Warta**” zatwierdzonym przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr XLIII/506/2002 w dniu 28.05.2002r, który przedstawia potrzeby inwestycyjne dla ochrony środowiska w dorzeczu rzeki Warty. W powyższym programie gmina Czastary umieszczona jest w hierarchii ważności zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na 64 miejscu narzucając konieczność stopniowego wdrażania budowy lub modernizacji systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków.

Jakość wody pobieranej z ujęć.

Woda nadaje się do spożycia i spełnia warunki jakim powinna odpowiadać woda do picia i na potrzeby gospodarcze /Dz. U. Nr 82 poz. 937 z 2000r z późn. zm./

Nadzór nad jakością dostarczanej wody odbiorcom prowadzony jest przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wieruszowie. Badania wody wykonywane są na każdym wodociągu w odstępach kwartalnych, próby wody do analiz pobierane są ze stacji uzdatniania i od losowo wybranych odbiorców. SANEPID na podstawie dotychczasowych badań nie wnosi żadnych uwag co do jakości ujmowanej wody.

Stacje wodociągowe zaopatrzone są w trzy chloratory C-53. Woda w warunkach normalnych jest tylko chlorowana na polecenie SANEPIDU podchlorynem sodu.

Wodociągi nie posiadają dodatkowego zabezpieczenia zasilania z agregatów prądotwórczych.

Możliwości produkcji wody SUW Krzyż i Czastary oraz zapotrzebowanie na wodę opracowane na podstawie danych bilansowych zgromadzonych w dokumentacji urzędu przedstawia tabela nr 14.

Tab. Nr.16 *Możliwości produkcyjne SUW Krzyż i Czastary oraz wskaźniki zapotrzebowania na zaspokojenie potrzeb ludności.*

SUW	możliwości prod. Q max/h	możliwości prod. Q śr/d	możliwości prod. Q max/d	zużycie obecne Q max/d	zużycie obecne Q śr/d	zbiorniki wyrównawcze
Czastary	37,4m ³ /h	420 m ³ /d	546 m ³ /d	120 m ³ /d	90 m ³ /d	V – 200 m ³
Krzyż	37,0 m ³ /h	419 m ³ /d	636 m ³ /d	90 m ³ /d	70 m ³ /d	V – 100 m ³

Źródło: opracowanie własne (2006)

Dobowe zapotrzebowanie na wodę w warunkach normalnych wynosi 64,5 m³ dla ludności, 195,93 m³/d – dla zagród gospodarczych.

Szacunkowe wielkości zatwierdzonych eksploatacyjnych zasobów dla poszczególnych ujęć znajdujących się na terenie gminy Czastary określone w pozwoleniach wynoszą odpowiednio:

- ◆ dla ujęcia Czastary – 153300,0 m³/rok,
- ◆ dla ujęcia Krzyż-Parcice – 152935,0 m³/rok.

Pobór wód podziemnych w roku oszacowany na podstawie zestawień sprzedaży wody do odbiorców wynosi średnio:

- dla ujęcia Czastary – 35000 m³/rok,
- dla ujęcia Krzyż-Parcice – 22000 m³/rok

Z powyższego zestawienia wynika szacunkowy stopień wykorzystania zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w gminie Czastary. Wynosi on odpowiednio: dla wodociągu Czastary- 22,8%, dla wodociągu Krzyż-Parcice – 14,4%.

Na wielkość wskaźników poboru wody z ujęć wód podziemnych wpływ ma fakt, że mieszkańcy oprócz wody z wodociągu pobierają również wodę ze studni przydomowych, co powoduje dużo niższy pobór z sieci niż zakładano maksymalnie. Szacunkowo pobór wody z ujęć przydomowych zaspokaja 10-15% pełnego zapotrzebowania na wodę.

Zagrożenie wód podziemnych

Wody podziemne są w znacznie mniejszym stopniu zdegradowane niż wody powierzchniowe. Wynika to z faktu, że są lepiej chronione przed bezpośrednimi wpływami z powierzchni ziemi przez głębę i strefę aeracji ponad poziomem zwierciadła wody.

Z uwagi na fakt, że wody podziemne pochodzą z infiltracji opadów atmosferycznych w głąb ziemi, niosą one ze sobą zanieczyszczenia typowe dla zagospodarowania terenu np.: obszarów upraw rolniczych.

Na ogólne pogorszenie jakości wód podziemnych wpływa również rozbudowa sieci wodociągowej w przypadku opóźnienia lub zaniechania budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków. Uruchomienie wodociągów zwiększa bowiem kilkakrotnie zużycie wody a tym samym ilość ścieków wymagających oczyszczenia.

Na terenie gminy Czastary ochrona wód podziemnych prowadzona jest w dwóch aspektach: ochrony zasobów wodnych i ochrony jakości wody.

Głównym czynnikiem degradacji wód podziemnych jest ich nadmierna eksploatacja. Ochrona polega na ograniczeniu eksploatacji oraz stałej ilości pobranej wody – funkcję regulującą pobór wód pełnią pozwolenia wodno-prawne.

Jakości wód podziemnych zagrażają głównie zanieczyszczenia antropogeniczne. Szczególnie niebezpieczne jest skażenie pierwszego poziomu wód, ponieważ 20% ludności wiejskiej zaopatruje się z ujęć własnych wykorzystując płytkie wody podziemne.

5.1.4. System kanalizacyjny na terenie gminy Czastary (stan na dzień 30.10.2006r)

W obszarze aglomeracji znajdują się następujące miejscowości: Radostów Pierwszy, Radostów Drugi (obręb geodezyjny Radostów), Parcice, Krzyż (Chorobel, Dolina należące do obrębu geodezyjnego Krzyż), Czastary (Jaśki należące do obrębu geodezyjnego Czastary), Jaworek , Krajanka, Kniatowy (Stępna należące do obrębu geodezyjnego Kniatowy), Kąty Walichnowskie, Józefów, Przywory (Nalepa należąca do obrębu geodezyjnego Przywory).

Obecnie na terenie Gminy istnieje wybudowana w 2004r sieć kanalizacyjna w miejscowości Krzyż i Parcice, inwestycja obejmuje odcinek o długości 15.250 mb.

Tab. Nr 17. Długości istniejącej sieci kanalizacyjnej:

Rodzaj sieci	Średnica [mm]	Długości [m]
Rurociągi grawitacyjne	Ø 160	1801
	Ø 200	6566
	Ø 250	55
Razem:		8422
Rurociągi tłoczne	Ø 160	584
	Ø 110	1346
	Ø 125	4368
	Ø 90	530
Razem:		6828
Razem dł. sieci		15250
Ilość przyłączy wykonanych: 184 szt.		

Opracowanie: źródło własne

W kolejnych latach planowana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej obejmująca pozostałe wsie sołeckie – Czastary, Jaworek, Krajanka, Kniatowy, Józefów, Kąty Walichnowskie, Radostów - zgodnie z opracowanym w 1997r. „ Programem kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czastary”, według kolejności przyjętej wstępnie w opracowanej w 2006r Strategii Rozwoju Gminy Czastary.

Ze względu na rozproszoną zabudowę sołectwo Przywory i wieś Jaśki wyłączono z obszaru aglomeracji, planuje się skanalizowanie tego obszaru poprzez przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków.

Tab. Nr 18. Planowana budowa sieci kanalizacyjnej.

Planowana rozbudowa w roku 2007- 2009w m. Czastary		Planowana rozbudowa sieci w latach kolejnych	
Długość sieci grawitacyjnej [mb]	Długość sieci ciśnieniowej [mb]	Miejscowość	Przybliżona długość planowanej sieci [mb]
7 096	6 976	Radostów Pierwszy i Drugi	9 100
		Jaworek	3 800
		Krajanka	2 600
		Kniatowy	2 800
		Kąty Walichnowskie	3 100
		Józefów	3 600
Razem:	14 072		25 000
Liczba przyłączy [szt]	314		

Zródło: opracowanie własne

Podane długości sieci kanalizacyjnej planowanej do budowy w latach kolejnych pobrano z opracowanego w 1997r. Programu kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czastary (nie uwzględniono długości przyłączy)

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej ma na celu:

- likwidację używanych obecnie przydomowych zbiorników na ścieki (szamb), gdzie nie jest przestrzegana wymagana szczelność w rozumieniu przepisów Prawa Budowlanego i Ochrony Środowiska co powoduje przenikanie nieczystości do gruntu a następnie do pokładów wody pitnej,
- likwidację niekontrolowanych wylewów nieczystości w miejscach do tego nie przeznaczonych (rowy, lasy),
- zwiększenie atrakcyjność wsi pod kątem nowych inwestycji usługowo–przemysłowych i mieszkaniowych co w efekcie doprowadzi do przyspieszenia rozwoju miejscowości,

W obliczu narastającego zagrożenia braku wód zadaniem nadrzędnym stała się ochrona wód, która ma polegać na unikaniu, eliminacji i ograniczeniu zanieczyszczeń, w szczególności zanieczyszczeń szkodliwych dla środowiska wodnego i zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody.

Budowa sieci kanalizacyjnej umożliwi objęcie szerszego zakresu jednostkowych zrzutów ścieków systemem ich zorganizowanego odbioru i oczyszczania.

Dotychczasowe rozwiązanie gospodarki ściekowej polegało zasadniczo na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych i wywożeniu na pola uprawne lub w sposób nielegalny odprowadzane np. do rowów melioracyjnych. Budowa kanalizacji ma na celu poprawienie stanu higieniczno-sanitarnego.

5.1.5. Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy Czastary ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są nowo wybudowanej oczyszczalni ścieków położonej w miejscowości Parcice.

Oczyszczalnia ścieków typu ECOLO-CHIEF, jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną wykonaną dla odbioru ścieków bytowo-gospodarczych z terenu gminy Czastary, celem uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, w sposób ograniczający do minimum uciążliwość jaką stanowią odprowadzane do środowiska niewłaściwie zagospodarowane ścieki.

Średnią przepustowość dla oczyszczalni zaplanowano na Qśr. dobowe = 498 m³/d.

Oczyszczalnia zaprojektowana została w odległości ok. 30 metrów od drogi lokalnej, położona jest na terenie gruntów ornych i łąk. W obszarze lokalizacji oczyszczalni brak jest zabudowy stałej oraz budynków mieszkalnych.

Bezpośrednim odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest zbiorczy ciek melioracyjny nr 644 odprowadzający ścieki do rzeki Proсны. Ścieki rozcieńczone są wodami odbiornika 1:7, wpływ ładunków zanieczyszczeń z oczyszczonych ścieków nie powoduje zmiany i wzrostu stężenia w odbiorniku.

Proces oczyszczania odbywa się w dwustopniowym systemie biologiczno-mechanicznym wraz ze stabilizacją i wstępną przeróbką wydzielonych osadów. Obecnie gospodarka ściekowa w gminie Czastary prowadzona jest w oparciu o sieć istniejącej kanalizacji sanitarnej, którą ścieki doprowadzane są na oczyszczalnię ścieków w Parcicach, jak również częściowy dowóz ścieków na oczyszczalnię.

Na terenie gminy docelowo po skanalizowaniu całości aglomeracji szacuje się, że na dobę powstanie około 473,88 m³ [dane na podstawie obliczeń odpływów ścieków z poszczególnych miejscowości na terenie gm. Czastary, jakie zostały przewidziane w projekcie technologicznym oczyszczalni ścieków w m .Parcice]

Skład ścieków

Średni skład ścieków komunalnych surowych wyliczony na podstawie analiz wykonanych w pierwszym roku działania oczyszczalni [w okresie od 01.01.05 do 30.09.05] przedstawia się następująco:

ChZT	- 501,67 gO ₂ /m ³
BZT ₅	- 288,42 gO ₂ /m ³
Zawiesina ogólna	- 149,78 g/m ³

Aktualnie średnio na dobę na oczyszczalnię ścieków dopływa 30-35 m³.

5.2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Na terenie gminy Czastary brak jest instalacji przeznaczonych do segregacji i odzysku odpadów. Na w/w terenie zlokalizowana jest jedno składowisko odpadów komunalnych.

5.2.1. Składowisko stałych odpadów komunalnych w Krzyżu

Właścicielem składowiska jest Gmina Czastary. Jednostką eksploatującą składowisko jest Urząd Gminy Czastary. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przeznaczone jest do przyjmowania odpadów o charakterze komunalnym

(socjalno-bytowych) z terenu gminy Czastary, na którym nie ma wydzielonych części do składowania odpadów niebezpiecznych.

Omawiany obiekt zlokalizowany jest na terenie oznaczonym w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Czastary symbolem 5.12.NU/A/92, dla którego przeznaczeniem docelowym jest składowanie odpadów, w obrębie działki nr 248. Zatem lokalizacja obiektu pozostaje w zgodzie z zapisami obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wysypisko zostało przekazane do eksploatacji w 1996 roku, a proces inwestycyjny rozpoczął się w roku 1992, po uzyskaniu stosownych decyzji i wykonaniu projektu technicznego. Protokołem nr 411/92 uzgodniono dokumentację projektową

Składowisko zostało wyposażone w następujące urządzenia i obiekty:

- kwatery do składowania odpadów, uszczelniona folią PCV grubości 1 mm,
- drenaż odcieków wykonany z rur polietylenowych ułożonych w obsybecie piaszczysto-żwirowej ponad uszczelnieniem,
- zbiornik odcieków otwarty, betonowy o poj. $V = 7,7 \text{ m}^3$,
- barak jako zaplecze socjalne,
- suchy ustęp jako sanitariat do obsługi składowiska,
- trzy piezometry do monitoringu wód podziemnych,
- cztery boksy na szkło i metal.

Podstawowe parametry składowiska:

- ✓ Numer geodezyjny działki – 248,
- ✓ Powierzchnia działki wykorzystana w ha – 0,83,
- ✓ Pojemność czynna obiektu (m^3) – 56800 m^3 ,
- ✓ Kategoria gruntu wysypiska – VI,
- ✓ Kategoria gruntu strefy ochronnej – V, VI,
- ✓ Charakter terenu – nieużytki rolne,
- ✓ Sposób składowania odpadów – poziomo,
- ✓ Strefa ochronna – 500 m, ustalona na etapie projektu i zatwierdzona przez WSSE w Kaliszu (Postanowienie Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego w Kępnie znak TSSE-NZ-442-/213/92 z dnia 22.09.1992,
- ✓ Ilość komór – 3,
- ✓ Powierzchnia komór składowania – 0,59 ha,
- ✓ Czas eksploatacji wysypiska przy założeniu przyjmowania odpadów wyłącznie z gminy Czastary – ok. 30 lat,
- ✓ Typ składowiska – nadpoziomowe,
- ✓ Poziom wód gruntowych – ok. 2,5 m poniżej powierzchni terenu.

Rodzaje składowanych odpadów

Na składowisku dopuszczalne jest składowanie następujących odpadów:

- 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe,
- 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne

Sposób zagospodarowania odpadów, których składowanie nie jest dozwolone na terenie składowiska jest zależny od rodzaju odpadów. Odpady pochodzenia roślinnego, słoma, drewno, gałęzie itp. wytwórcy zagospodarowują we własnym zakresie w gospodarstwach. Padlina odbierana jest przez odpowiednie firmy zajmujące się ich utylizacją.

Wysypisko zorganizowano na terenie niezagrażającym zabytkom kultury materialnej i pomnikom przyrody. Obszary chronione z uwagi na cenne pomniki przyrody i środowiska biocenotycznego w bezpośrednim i pośrednim sąsiedztwie nie występują.

5.2.2. Monitoring składowiska

Prowadzony jest monitoring oddziaływania składowiska odpadów na środowisko w trakcie jego eksploatacji w następującym zakresie:
monitoring wód podziemnych – w odstępach kwartalnych,
monitoring gleby – raz w roku w okresie jesiennym,
badanie powietrza atmosferycznego – raz w roku,

Przewidziane jest prowadzenie monitoringu w wyżej wymienionych zakresach przez okres 30 lat po zakończeniu eksploatacji składowiska.

Instalacja nie ma obecnie żadnych planów strategicznych, wytyczonych celów ani zadań. Zgodnie z pozwoleniem chłonność wysypiska wyliczono na 25 lat tj. do roku 2017. Przy prawidłowo prowadzonym składowaniu odpadów oraz przy stosowaniu segregacji odpadów okres wykorzystania składowiska może się wydłużyć średnio o ok. 5 lat.

5.3. Komunikacja

5.3.1. Drogownictwo

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej, uznawany jest powszechnie za jedyny z najistotniejszych czynników wpływających na podejmowanie decyzji lokalizacyjnych przez inwestorów. Jednocześnie, stopień rozwoju infrastruktury technicznej, wpływa w sposób istotny na kształtowanie warunków bytowych ludności.

Najważniejszymi elementami oceny stopnia rozwoju infrastruktury technicznej są: gęstość i stan techniczny dróg na danym obszarze, rozwój sieci energetycznej, telekomunikacyjnej, stopień zgazyfikowania, stan rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej.

Uwarunkowania rozwoju układu komunikacyjnego gminy Czastary opracowano w oparciu o diagnozę stanu przedstawioną w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czastary”. Generalnie rozwój gospodarczy gminy uwarunkowany jest, z jednej strony przebiegiem dróg w relacjach zewnętrznych, a z drugiej strony układem dróg wewnętrznych, jego stanem technicznym, możliwościami przekształceń i rozbudowy.

Gmina Czastary posiada powiązania zewnętrzne poprzez układ dróg powiatowych, których w obszarze gminy tworzy 9 dróg powiatowych o następujących relacjach i numerach zgodnie z „Uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 48/04 z dnia 10 lutego 2004r. w sprawie nadania numerów drogom publicznym powiatowym na obszarze województwa łódzkiego” :

droga powiatowa nr 4502E relacji Platoń –Walichnowy -Kąty Walichnowski –Czastary,

droga powiatowa nr 4507E relacji Wieluń -Turów – Parcice- Klatka,

droga powiatowa nr 4511E relacji Przedmoście –Wróblew - Skomlin –Galewice,

droga powiatowa nr 4716E relacji Radostów –Lubnice - Borek,

droga powiatowa nr 4717E relacji Czastary –Stępna - Łyskornia – Biała,
droga powiatowa nr 4720E relacji Przywory – Czastary,
droga powiatowa nr 4721E relacji Nowy Ochędzyn – Przywory – Mieleszyn,
droga powiatowa nr 4728E relacji Mieleszynek – Żdzary,
droga powiatowa nr 4715E relacji Bolesławiec–Czastary- Skomlin – Galewice.

Najbliżej położonym ośrodkiem miejskim o znaczeniu wojewódzkim jest Wieluń, z którym gmina posiada bezpośrednie połączenie za pomocą drogi powiatowej nr 4507E.

Za pośrednictwem w/w dróg gmina uzyskuje powiązania zewnętrzne z miastami Wieluniem i Wieruszowem oraz z siedzibami sąsiednich gmin jak: Bolesławiec, Łubnice, Sokolniki, Skomlin i Biała. Większość w/w dróg prowadzi komunikacje autobusową PKS-u, przez co stanowi element obsługi komunikacyjnej i otwarcie gminy na zewnątrz.

Wyżej wymienione drogi powiatowe wraz z drogami gminnymi stanowią sieć komunikacyjną gminy. Większość dróg powiatowych posiada nawierzchnię twardą ulepszoną - bitumiczną, często jednak w złym lub niezadowalającym stanie technicznym oraz słabe parametry techniczne, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i łuków poziomych. Odcinki dróg powiatowych o numerach 4728E, 4721E i 4720E posiadają nawierzchnię tłuczniową. szerokość jezdni dróg powiatowych wynosi w granicach 4,0-6,0m, a szerokość korony waha się w granicach 10,0-12,0 m. Łączna długość dróg powiatowych w obrębie gminy wynosi – 32 km. Uzupełnienie tego układu stanowi sieć dróg gminnych, śródpolnych, dojazdowych publicznych i dróg wewnętrznych. Zapewniają one transport osób i towarów wewnątrz gminy, a także pośrednio powiązania zewnętrzne obszaru gminy.

Drogi gminne posiadają nawierzchnie różnorodne, od twardych ulepszonych do gruntowych naturalnych. Również szerokość jezdni są zróżnicowane – przeważają jednak drogi o niskich parametrach. Większość dróg powiatowych i znaczna część dróg gminnych wymagają przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i rodzaju nawierzchni. Drogi dojazdowe, śródpolne i wewnętrzne przeważnie posiadają nawierzchnie gruntowe i zmienną szerokość pasa drogowego. Większość tych dróg pełni i nadal będzie pełnić drugorzędową rolę w układzie komunikacyjnym gminy, dlatego też nie charakteryzowano ich dokładniej. Układ drogowy, oprócz pełnienia funkcji obsługi komunikacyjnej, jest również elementem kształtującym strukturę przestrzenną obszaru gminy. Poprzez dostępność komunikacyjną wyznacza wartość terenu, a poprzez zapewnienie odpowiedniego standardu obsługi komunikacyjnej stymuluje jego rozwój. Określone poniżej główne zasady polityki komunikacyjnej oraz kierunki rozwoju układu komunikacyjnego gminy Czastary oparto głównie o wcześniej określone uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz koncepcje i kierunki zagospodarowania przestrzeni gminy.

Założenia i cele polityki komunikacyjnej

Generalnym celem polityki komunikacyjnej gminy winno być tworzenie poprawnych warunków podróżowania, zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej mieszkańcom gminy, stworzenie warunków do rozwoju przestrzennego i ekonomicznego gminy oraz kształtowanie ładu przestrzennego.

Pochodnymi celami tej polityki winny być:

- ❖ zapewnienie sprawnych powiązań wewnątrz obszaru gminy, a także powiązań układu drogowego gminy z układem drogowym zewnętrznym,
- ❖ dbałość o nieobudowywanie obustronne ważnych ciągów drogowych poprzez odpowiednie kierowanie ruchem budowlanym, lokalizując nową zabudowę w bezpiecznej odległości od dróg publicznych.

5.3.2. System komunikacji publicznej autobusowej

Na terenie gminy Czastary obsługa przewozów pasażerskich odbywa się poprzez istniejącą linię autobusową PKS oraz tzw. przewozy szkolne. Wskazane byłoby, po uprzednim doprowadzeniu parametrów technicznych dróg powiatowych do wymaganych norm, przedłużenie linii komunikacji zbiorowej na tereny niedostatecznie obsłużone komunikacją zbiorową oraz na obszary sąsiednich gmin, tak aby stworzyć dla mieszkańców gminy, możliwość podróżowania i wyjazdów z jej obszaru również komunikacją zbiorową.

5.3.3. System komunikacji publicznej kolejowej

Na terenie gminy istnieje linia kolejowa relacji Herby Nowe -Wieluń-Wieruszów-Kępno. Działania gminy winny zmierzać w kierunku większego wykorzystania tej linii do przewozów pasażerskich i towarowych poprzez zlokalizowany na obszarze gminy przystanek Czastary.

5.4. Elektroenergetyka

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się z stacji zasilającej GPZ 110/15 kV w Wieruszowie. Istnieje też techniczna możliwość dostarczania energii elektrycznej dla gminy GPZ 110/15 kV w Wieluniu.

Dystrybucja energii elektrycznej odbywa się za pomocą dystrybucyjnej, elektroenergetycznej sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kV i stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV zasilanych z tej sieci oraz za pomocą wychodzących z tych stacji lokalnych linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 kV. Doprowadzenie energii elektrycznej z linii rozdzielczych do poszczególnych odbiorców będzie następowała poprzez przyłącza elektroenergetyczne niskiego napięcia oraz poprzez przyłącz elektroenergetyczne średniego napięcia.

5.5. Usługi pocztowe i telekomunikacyjne

W dzisiejszym świecie istotną rolę odgrywa szybki przepływ informacji, komunikowanie się z otoczeniem. Stan usług pocztowo-telekomunikacyjnych w Gminie Czastary można ocenić jako dobry. Telekomunikacja jest ważnym czynnikiem branym pod uwagę przy opracowywaniu rankingów atrakcyjności inwestycyjnej gmin. Gmina strefonizowana jest w wysokim stopniu. Telefonia komórkowa obejmuje całą gminę. Na terenie gminy występuje jedna placówka pocztowa.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest zbiorem informacji o mocnych i słabych stronach gminy oraz o stojących przed nią szansach i zagrożeniach. Jest kontynuacją i podsumowaniem poprzedzającej ją diagnozy stanu istniejącego gminy.

Tab. Nr 19 Zbiór mocnych i słabych stron gminy Czastary

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Obszar badania : Położenie. Sieć osadnicza. Demografia	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ centralne położenie w kraju ✓ znaczne zasoby siły roboczej ✓ duży odsetek ludności w wieku produkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ duża odległość od dużych ośrodków miejskich ✓ ujemny przyrost naturalny
Obszar badania : Gospodarka	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ wolne zasoby siły roboczej ✓ wolne tereny, obiekty do wykorzystania i zagospodarowania ✓ korzystne warunki do realizacji inwestycji gospodarczych – dostęp do mediów komunalnych (woda, energia elektryczna i częściowe skanalizowanie gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak kapitału lokalnego na rozwój działalności gospodarczej ✓ brak instytucji stymulujących rozwój gospodarczy ✓ niewystarczający stopień skanalizowania gminy ✓ nieadekwatny do potrzeb społeczeństwa stan rozwoju działalności usługowej ✓ niski poziom rozwoju usług wyspecjalizowanych ✓ mała liczba zakładów produkcyjnych ✓ niski poziom dochodów własnych gminy, stanowiący barierę przy pozyskiwaniu środków pomocowych m.in. z UE (brak środków na wymagany wkład własny przy realizacji projektów) ✓ brak Planu Zagospodarowania Przestrzennego
Obszar badania : Rolnictwo	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dogodne położenie geograficzne i ukształtowanie terenu ✓ niski poziom zanieczyszczenia i degradacji gleb ✓ duże przywiązanie do ziemi i kultywowanie tradycji 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niski poziom wykształcenia rolników ✓ starzenie się pracujących na roli i odpływ siły roboczej z rolnictwa ✓ słaby poziom wyposażenia technicznego gospodarstw ✓ dominacja gospodarstw małoobszarowych ✓ słaba bonitacja użytków rolnych ✓ słabo rozwinięta baza przetwórstwa rolno-spożywczego ✓ brak specjalistycznych gospodarstw rolnych
Obszar badania : Infrastruktura społeczna	

<p>Zatrudnienie i bezrobocie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ niskie koszty pozyskania siły roboczej ✓ znaczne zasoby siły roboczej w tym w wieku produkcyjnym 	<p>Zatrudnienie i bezrobocie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak alternatywy zatrudnienia dla ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie ✓ wzrastający poziom bezrobocia, w tym występowanie ukrytego bezrobocia na wsi ✓ brak instytucji zajmujących się aktywizacją osób bezrobotnych ✓ wzrastający poziom bezrobocia, przy jednoczesnym odpływie wyspecjalizowanej kadry do większych ośrodków gospodarczych
<p>Szkolnictwo. Kultura i Sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ komplementarność struktury edukacyjnej na poziomie gminy 	<p>Szkolnictwo. Kultura i Sport</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak odpowiedniej bazy sportowej dla uprawiania wielu dyscyplin sportowych
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niedostateczna sieć i zły stan urządzeń rekreacyjno-sportowych (brak hali sportowej, niewystarczająca ilość sal gimnastycznych i boisk sportowych) ✓ słaba baza ośrodków kultury, z powodu braku środków finansowych ✓ niewystarczające wyposażenie bibliotek ✓ brak szerokiego dostępu do kultury na wysokim poziomie ✓ niedostateczne środki na niezbędne remonty i modernizacje placówek oświatowych ✓ słabo rozwinięta baza informatyczna
<p>Obszar badania: Ochrona środowiska, zasoby naturalne</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobry stan środowiska naturalnego ✓ brak terenów zdegradowanych ✓ nieskażone gleby ✓ brak uciążliwości przemysłowej ✓ rezerwy terenowe pod rozwój turystyki i przemysłu lekkiego, nieuciążliwego dla środowiska, ✓ wzrastająca świadomość ekologiczna, ✓ lesistość gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niski stopień skanalizowania gminy ✓ nieuporządkowana gospodarka odpadami ✓ zanieczyszczenie atmosfery – -wynikające ze stosowania w gospodarstwach domowych tradycyjnej techniki ogrzewania węglem ✓ słaba świadomość ekologiczna
Obszar badania: Turystyka. Promocja	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ szlaki rowerowe ✓ atrakcyjne walory krajobrazowe działania promocyjne (m.in. własna strona internetowa) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak ośrodków rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości ✓ brak terenu wypoczynkowo-rekreacyjnego dla mieszkańców (place zabaw, boiska) ✓ brak punktów informacji turystycznej na terenie gminy
Obszar badania : Sfera infrastruktury technicznej	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zwodociągowanie gminy ✓ posiadanie własnej oczyszczalni ścieków ✓ częściowe skanalizowanie gminy ✓ dobrze rozbudowana sieć dróg dojazdowych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dostęp do infrastruktury teleinformatycznej ✓ niska jakość szlaków komunikacyjnych ✓ słabo rozwinięta infrastruktura drogowa, połączenia komunikacyjne ✓ słabo rozbudowana sieć kanalizacyjna

Źródło: opracowanie własne

Tab. Nr 20 Zbiór szans i zagrożeń

SZANSE	ZAGROŻENIA
---------------	-------------------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość wykorzystania środków pomocowych z Unii Europejskiej na dofinansowanie różnych dziedzin działalności gminy. ✓ Rozwijająca się infrastruktura techniczna podnosząca wartość gospodarczą gminy dla inwestorów z zewnątrz. ✓ Dogodne położenie w regionie oraz duży potencjał (ludność, zasoby obszarowe) stwarzające możliwości do rozwoju różnych dziedzin gospodarki. ✓ Możliwość tworzenia alternatywnych pozarolniczych form działalności np. rozwój agroturystyki. ✓ Rosnące zainteresowanie produktami Ekologicznymi. ✓ Wzrost kwalifikacji zawodowych i wykształcenia społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niekorzystna sytuacja w gospodarce narodowej - niestabilność polityki finansowej państwa. ✓ Brak zainteresowania dużego kapitału inwestycjami w gminie. ✓ Rosnące uzależnienie wysokości dochodów budżetów lokalnych od środków z budżetu państwa. ✓ Niż demograficzny przy znacznym odpływie ludzi młodych ze wsi do miasta. ✓ Ograniczone możliwości pozyskania zewnętrznych środków na dofinansowanie inwestycji. ✓ Wzrastający poziom bezrobocia, przy jednoczesnym odpływie wyspecjalizowanej kadry do większych ośrodków gospodarczych.
---	--

Podsumowując analizę SWOT można stwierdzić, że najmocniejszą stroną gminy jest sfera ekologiczna, czyli niska skażenie środowiska i brak uciążliwego przemysłu oraz malowniczość terenów.

Słabe strony to przede wszystkim niski poziom infrastruktury: zniszczone szlaki komunikacyjne, nisko rozwinięta sieć kanalizacyjna oraz słabe przygotowanie terenów pod potencjalne inwestycje. Drugą grupą problemów jest brak miejsc pracy, generujący wysokie bezrobocie, wzrost ubóstwa społeczeństwa, zanik zainteresowań i inicjatyw społecznych.

Największą szansą dla gminy będzie rozwój różnych form turystyki w oparciu o walory przyrodniczo-historyczne. Efektem takiego rozwoju będzie wzrost liczby miejsc pracy i poprawa warunków bytowych społeczeństwa.

VII. MISJA GMINY CZASTARY

Strategia Rozwoju Gminy Czastary jest dokumentem, który ma umożliwić i ułatwić uporządkowanie działań podejmowanych w celu rozwoju obszaru gminy. W trakcie

opracowywania w/w dokumencie dokonano przeglądu wszystkich będących w dyspozycji gminy zasobów finansowych, materialnych, ludzkich i środowiskowych. Pozwoliło to nie tylko na dokonanie oceny stanu aktualnego ale również na nakreślenie kierunków działań w tych sferach w których zauważalne są widoczne braki. Poprzez diagnozę stanu aktualnego ustalono konkretne cele rozwoju możliwe do osiągnięcia oraz metody jakie należałoby zastosować w procesie ich osiągnięcia.

Wszystkie cele operacyjne i strategiczne jakie zaplanowano do realizacji w poszczególnych sferach życia i działalności lokalnej społeczności są elementami częściowymi stanowiącymi podłoże do realizacji celu nadrzędnego określonego jako **misja** gminy Czastary:

„Nadrzędnym celem dla Gminy Czastary jest zapewnienie warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, prowadzącego do polepszenia warunków bytowych i poziomu życia mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty oraz kultury, rekreacji poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych, z jednoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej i ograniczeniem szkodliwego wpływu działalności człowieka na środowiska .”

W celu realizacji przyjętej misji określono cele strategiczne, które są formułowane w sposób ogólny, dotyczą bowiem wieloletniego horyzontu czasowego. Wszystkie przyjęte cele strategiczne są zgodne z założeniami zawartymi w „Narodowym Planie Rozwoju”, „Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego”, „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020” oraz „Strategii Rozwoju Powiatu Wieruszowskiego”. Pochodną celów strategicznych są cele operacyjne, formułowane w sposób bardziej szczegółowy, dotyczą okresów krótszych i stanowią podstawę do określania konkretnych zadań.

VIII. OKREŚLENIE CELÓW STRATEGICZNYCH W NAJWAŻNIEJSZYCH STREFACH ROZWOJU GMINY CZASTARY

Strategia Rozwoju Gminy Czastary identyfikuje najważniejsze do realizacji zadania w obrębie trzech podstawowych sferach rozwoju gminy:

- I. **Sfera społeczna, w której ogólnym celem jest wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego gminy.**
- II. **Sfera ekonomiczna, w której głównym celem jest poprawa gospodarki gminy.**
- III. **Sfera funkcjonalno-przestrzenna, w której głównym celem jest stworzenie regionu społeczno-ekonomicznego, posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.**

W w/w obszarach określono cele strategiczne, w obrębie których sformułowano cele operacyjne, które były podstawą do sprecyzowania zadań, których realizacja jest niezbędna do rozwoju gminy. Szansą na zrównoważony rozwój gminy jest realizacja następujących celów strategicznych:

Cel strategiczny I:

Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy poprzez aktywizację i rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę dostępności i jakości usług publicznych w zakresie edukacji, kultury i ochrony zdrowia.

Cele operacyjne:

- 1. Wyrównywanie szans w dostępie do edukacji dzieci i młodzieży poprzez budowę, modernizację oraz wyposażenie obiektów szkolnych i edukacyjnych,**

realizowany poprzez następujące zadania :

- ✓ rozbudowę, modernizację i remonty placówek oświatowych,
- ✓ doposażenie placówek oświatowych w pomoce naukowe, sprzęt sportowy i inne,
- ✓ unowocześnianie i doposażenie pracowni komputerowych,
- ✓ tworzenie laboratoriów do nauki języków obcych.

- 2. Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,**

realizowany poprzez następujące zadania :

- ✓ budowę sali gimnastycznej- obiekt sportowy w Czastarach przy Zespole Szkół w Czastarach,
- ✓ budowa boisk sportowych.

- 3. Rozwój sportu i rekreacji.**

- 4. Podniesienie poziomu aktywności społecznej.**

- 5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.**

- 6. Rozwój działalności kulturalnej i ochrona dóbr kultury.**

- ✓ utrzymanie odpowiedniego standardu obiektów kulturalnych gminy

- 7. Wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich.**

- 8. Wspieranie budowy lokalnej infrastruktury rozwoju aktywności.**

- 9. Promocja programów z zakresu ochrony zdrowia oraz propagowanie aktywnego trybu życia.**

- ✓ promocja zdrowego stylu poprzez upowszechnianie

kultury i sportu – tworzenie i rozwój klubów sportowych oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych

Cel strategiczny II:

Wielokierunkowy rozwój gminy poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej, transportowej i informacyjnej, prowadzący poprawy jej konkurencyjności i atrakcyjności pod względem gospodarczym.

Cele operacyjne:

1. Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich poprzez poprawę i rozwój infrastruktury technicznej, transportowej i komunikacyjnej na terenie gminy,

realizowany poprzez następujące zadania :

- ✓ budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z wymianą istniejącej, sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem z użytkowania rur A-C,
- ✓ budowa studni głębinowej wraz z obudową z miejscowości Czastary,
- ✓ modernizacja i poprawa nawierzchni dróg gminnych,
- ✓ budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Radostów, Pierwszy i Radostów Drugi,
- ✓ budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kwiatowy,
- ✓ Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Józefów, Kąty Walichnowskie,
- ✓ spięcie wodociągów Czastary – Kąty Walichnowskie,
- ✓ spięcie wodociągów Krzyż – Radostów,
- ✓ spięcie wodociągów Czastary – Krzyż,
- ✓ modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Krzyż,
- ✓ budowa parkingów i chodników przy budynkach użyteczności publicznej oraz chodników przy drogach
- ✓ renowacja i modernizacja urządzeń melioracyjnych

2. Aktywizacja obszarów wiejskich - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej.

3. Zwiększanie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy poprzez rozwój i poprawę efektywności ekonomicznej i organizacyjnej infrastruktury transportowej, komunikacyjnej i komunalnej.

- ✓ tworzenie warunków i zachęt do inwestowania na terenie gminy obcego kapitału poprzez podniesienie stanu technicznego infrastruktury komunalnej,
- ✓ podjęcie działań mających na celu ograniczenia bezrobocia

4. Budowa społeczeństwa informacyjnego.

- ✓ zapewnienie powszechnego dostępu do infrastruktury i usług informatycznych

5. Promocja gminy.

- ✓ stworzenie systemu promocji gminy,
- ✓ tworzenie wizerunku gminy przyjaznej i atrakcyjnej do podejmowania współpracy, inwestowania i życia

mieszkańców.

Cel strategiczny III:

Kształtowanie gminy o uporządkowanej gospodarce przestrzennej, gdzie rozwój społeczno-gospodarczy przebiega w harmonii ze środowiskiem naturalnym, przy zachowaniu cennych wartości przyrodniczych i kulturowych regionu.

Cele operacyjne:

- 1. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.**
- 2. Poprawa warunków życia poprzez ochronę środowiska.**
 - ✓ zagospodarowanie gruntów niewykorzystanych rolniczo poprzez ich zalesienie,
 - ✓ objęcie ochroną konserwatorską cennych obiektów przyrodniczych,
 - ✓ wdrożenie efektywnego systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
 - ✓ rozwiązanie problemu odpadów opakowaniowych,
 - ✓ likwidacja nielegalnych składowisk,
 - ✓ likwidacja nielegalnych odprowadzeń ścieków do cieków wodnych,
 - ✓ podjęcie działań na rzecz likwidacji azbestu,
 - ✓ rekultywacja składowiska odpadów.
- 3. Wspieranie i promowanie różnych form edukacji i kultury.**
 - ✓ rozszerzenie działalności i uatrakcyjnienie oferty Gminnego Ośrodka Kultury, poprzez wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.
- 4. Zrównoważony rozwój gospodarki zasobami naturalnymi i wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.**
 - ✓ podjęcie działań na rzecz zmniejszenia szkodliwego działania człowieka na środowisko np. akcja informacyjna o szkodliwości wypalania łąk i nielegalnym składowaniu śmieci

Strategia stanowi zespół działań spójnych, dlatego poszczególne obszary strategiczne łączą się ze sobą wzajemnie uzupełniając. Wszystkie sformułowane cele są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020” oraz „Strategią Rozwoju Powiatu Wieruszowskiego 2004-2006 ”, a także z innymi dokumentami planistycznymi gminy oraz z koncepcją zagospodarowania przestrzennego gminy.

Tab. Nr 21 Przewidywane efekty realizacji poszczególnych celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Przewidywany efekt realizacji
-----	------------------	-------------------------------

I.	<p><i>Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy poprzez aktywizację i rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę dostępności i jakości usług publicznych w zakresie edukacji, kultury i ochrony zdrowia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego gminy - podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców - wyrównanie szans w dostępie do edukacji - poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców - wzrost znaczenia sportu, rekreacji i kultury w życiu mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury sportowej - rozwój aktywnej polityki społecznej i zdrowotnej - wyrównywanie poziomu życia mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży - zmniejszania wykluczeń społecznych i ubóstwa - podniesienie poziomu aktywności społecznej
II.	<p><i>Wielokierunkowy rozwój gminy poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej, transportowej i informacyjnej, prowadzący poprawy jej konkurencyjności i atrakcyjności pod względem gospodarczym.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększanie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy poprzez rozwój i poprawę efektywności ekonomicznej i organizacyjnej infrastruktury transportowej, komunikacyjnej i komunalnej - uporządkowanie gospodarki ściekowej – pełne skanalizowanie gminy - całkowite zwodociągowanie gminy i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi gminy - poprawa jakości dróg - powszechny dostęp do infrastruktury i usług elektronicznych - poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych - poprawa atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej - stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów rolniczych - tworzenie mechanizmów i warunków dla zwiększania zatrudnienia - szeroki system promocji gminy
III.	<p><i>Kształtowanie gminy o uporządkowanej gospodarce przestrzennej, gdzie rozwój społeczno-gospodarczy przebiega w harmonii ze środowiskiem naturalnym, przy zachowaniu cennych wartości przyrodniczych i kulturowych regionu.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie gminy o silnej podmiotowości kulturowej i gospodarczej - uporządkowana gospodarka przestrzenna - społeczeństwo świadome ekologiczne - społeczeństwo o silnej tożsamości regionalnej - ochrona środowiska naturalnego

IX. WIZJA GMINY CZASTARY PO 2012 ROKU.

Zaplanowanie działań w ramach przyjętych celów strategicznych i ich sukcesywna realizacja w latach 2007-2013 oraz 2013-2020 ma doprowadzić do stworzenia gminy w której:

- ✓ Społeczeństwo jest aktywne społecznie;
- ✓ Istnieją konkurencyjne warunki do rozwoju gospodarki;
- ✓ Społeczeństwo ma silnie wykształconą tożsamość kulturową i gospodarczą ;
- ✓ Istnieje nowoczesna infrastruktura techniczna, wsie są w pełni skanalizowane i zwodociągowania;
- ✓ Zapewniono mieszkańcom dobre warunki kształcenia i dostęp do dobrze wyposażonych ośrodków sportowych i kulturalnych;
- ✓ Rozwijają się będą małe i średnie przedsiębiorstwa sektora prywatnego;
- ✓ Gospodarstwa rolne posiadają nowoczesne rozwiązania sanitarne, a wiele z nich ma status gospodarstwa ekologicznego;
- ✓ Gospodarka w gminie jest przyjazna środowisku, a jej rozwój jest zrównoważony;
- ✓ Infrastruktura drogowa zapewnia dogodne warunki komunikacyjne;
- ✓ Zapewnione są mieszkańcom dogodne warunki dla budownictwa mieszkaniowego;
- ✓ Panuje porządek w zakresie ład przestrzennego;
- ✓ Spełnione i przestrzegane są normy ochrony środowiska;
- ✓ Uporządkowana jest gospodarka wodno-ściekowa i gospodarowania odpadami;
- ✓ Budynki oświatowe i użyteczności publicznej mają wysoki standard.

X. ZGODNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY CZASTARY Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU

Strategia Rozwoju Gminy Czastary przyjęta Uchwałą Rady Gminy w Czastarach z dnia jest dokumentem programowym opracowanym w oparciu o konsultacje społeczne. Niniejszy dokument jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumentach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym, takimi jak „Narodowy Plan Rozwoju”, „Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego”, „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020” oraz „Strategia Rozwoju Powiatu Wieruszowskiego na lata 2002-2006”.

Zgodność z Narodowym Planem Rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Czastary jest zgodna z NPR.

Projekt Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r. Dokument ten ma na celu określenie strategii społeczno - gospodarczej Polski jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Zgodność z Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego

Strategia Rozwoju Gminy Czastary jest zgodna z NSRR.

Projekt Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013 został zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r. Dokument ten ma na celu określenie strategii społeczno - gospodarczej Polski jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Zgodność ze Strategią Województwa Łódzkiego

Strategia Rozwoju Gminy Czastary jest zgodna w swoich zapisach ze „Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego” przyjętą w styczniu 2006r. Strategia Województwa Łódzkiego ma charakter ogólny, nie odnoszący się do konkretnej gminy, ale określający kierunki rozwoju regionu i cele priorytetowe, które zostały uwzględnione w Strategii Gminy Czastary, gdzie ujęto je w konkretnych zadaniach planowanych do realizacji.

Głównym celem Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego jest podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy, jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu ludzi i gospodarce oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności jego miejsc. Wykorzystując atut centralnego położenia regionu, przekształcenie jego gospodarki z produkcyjnej (przemysłowo-rolniczej) na usługowo-produkcyjną.

Tab. Nr 22 Ocena zgodności celów strategicznych Gminy Czastary ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Strategia Rozwoju Gminy Czastary		Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego
<p>I. Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy poprzez aktywizację i rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę dostępności i jakości usług publicznych w zakresie edukacji, kultury i ochrony zdrowia</p>	<p>zgodny z</p>	<p>Cel główny: Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa Cel strategiczny: Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Cel strategiczny : Podniesienie poziomu jakości życia Cel strategiczny: Zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizacja systemów pomocy społecznej Cel strategiczny: Podniesienie poziomu aktywności społecznej</p>
<p>II. Wielokierunkowy rozwój gminy poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej, transportowej i informacyjnej, prowadzący poprawy jej konkurencyjności i atrakcyjności pod względem gospodarczym.</p>	<p>zgodny z</p>	<p>Cel główny: Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa Cel strategiczny: Zwiększanie dostępności gospodarczej regionu Cel strategiczny: Tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej, innowacyjnej bazy gospodarczej Cel strategiczny: Budowa społeczeństwa informacyjnego Cel strategiczny: Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich Cel strategiczny: Podniesienie ogólnego poziomu zatrudnialności i mobilności zawodowej mieszkańców województwa</p>
<p>III. Kształtowanie gminy o uporządkowanej gospodarce przestrzennej, gdzie rozwój społeczno-gospodarczy przebiega w harmonii ze środowiskiem naturalnym, przy zachowaniu cennych wartości przyrodniczych i kulturowych regionu.</p>		<p>Cel główny: Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno- ekonomicznego , posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą Cel strategiczny: Uporządkowanie gospodarki przestrzennej Cel strategiczny: Umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem Cel strategiczny : Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska</p>

XI. PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI W LATACH 2007-2013- -WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Strategia gminy Czastary jest dokumentem o charakterze długookresowym, określającym kierunki działań władz samorządowych na lata 2007- 2020. Z uwagi okresowość programowania polityki regionalnej w UE w strategii wyznaczono dwa horyzonty czasowe lata 2007- 2013 i lata 2013 -2020.

Blizszym okresem jest okres 2007 – 2013 dlatego większą uwagę poświęcono określeniu zadań i planów przeznaczonych do realizacji w tym okresie.

Tab. Nr 23 Zadania i projekty planowane do realizacji w latach 2007- 2013

<i>Zadania i projekty planowane do realizacji w latach 2007- 2013</i>		
<i>Lp.</i>	<i>Nazwa planowanej inwestycji</i>	<i>Planowany rok realizacji</i>
1	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z częściową wymianą istniejącej sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem użytkowania rur A-C	2007-2009
2	Budowa studni głębinowej wraz z obudową z miejscowości Czastary	2007
3	Budowa sali gimnastycznej- obiekt sportowy w Czastarach przy Zespole Szkół w Czastarach	2007
4	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Radostów Pierwszy i Radostów Drugi	2010
5	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kniatowy	2011
6	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Józefów , Kąty Walichnowskie	2012
7	Spięcie wodociągów Czastary – Kąty Walichnowskie	2008
8	Spięcie wodociągów Krzyż – Radostów	2009
9	Spięcie wodociągów Czastary – Krzyż	2010
10	Budowa sieci kanalizacyjnej Jaworek, Krajanka	2013

**OCZEKIWANE REZULTATY REALIZACJI ZADAŃ ZAPLANOWANYCH
DO WYKONANIA W LATACH 2007-2013**

Numer zadania	Nazwa zadania	Oczekiwane rezultaty	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z częściową wymianą istniejącej sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem użytkowania rur A-C	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej, -długość wybudowanych przyłączy, - ilość przyłączy -ilość przepompowni ścieków, - długość wybudowanej sieci wodociągowej, <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkańców objęta systemem odprowadzania ścieków - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spadek poziomu zanieczyszczeń wód - poprawa poszczególnych parametrów stanu środowiska naturalnego, - poprawa czystości wód Powierzchniowych - gospodarczy rozwój oraz wzrost atrakcyjności regionu - poprawa jakości ujmowanej wody 	Urząd Gminy Czastary
2	Budowa studni głębinowej wraz z obudową z miejscowości Czastary	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przepustowość stacji uzdatniania wody w m³ - wydajność w m³. <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość mieszkańców korzystających z ujęcia - obszar gminy obsługiwany przez SUW w km² <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jakość ujmowanej wody 	Urząd Gminy Czastary
3	Budowa sali gimnastycznej- obiekt sportowy w Czastarach przy Zespole Szkół w Czastarach	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia sali gimnastycznej w m² - liczba pomieszczeń sali gimnastycznej(w tym zaplecze) - kubatura obiektu 	Urząd Gminy Czastary

		<p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia użytkowa sali przypadająca na jednego ucznia <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności sportowej - promocja zdrowego stylu życia 	
4	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Radostów Pierwszy i Radostów Drugi	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej, -długość wybudowanych przyłączy, - ilość przyłączy -ilość przepompowni ścieków, <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkańców objęta systemem odprowadzania ścieków - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spadek poziomu zanieczyszczeń wód - poprawa poszczególnych parametrów stanu środowiska naturalnego, - poprawa czystości wód Powierzchniowych - gospodarczy rozwój oraz wzrost atrakcyjności regionu 	Urząd Gminy Czastary
5	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kniatowy	Patrz zadanie Nr 1	Urząd Gminy Czastary
6	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Józefów Józefów Kąty Walichnowskie	Patrz zadanie Nr 1	Urząd Gminy Czastary
7	Spięcie wodociągów Czastary – Kąty Walichnowskie	<p>Wskaźniki oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagwarantowanie sprawnych dostaw wody do odbiorców pomimo ewentualnych awarii, którejkolwiek z linii wodociągowej 	Urząd Gminy Czastary
8	Spięcie wodociągów Krzyż – Radostów	<p>Wskaźniki oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagwarantowanie sprawnych dostaw wody do odbiorców pomimo ewentualnych awarii, którejkolwiek z linii wodociągowej 	Urząd Gminy Czastary

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY I FINANSOWY ZADAŃ REALIZOWANYCH GM. CZASTARY W LATACH 2007-2013

Lp	Nazwa zadania	Okres realizacji	Źródła finansowania	Ogólne nakłady	Nakłady na poszczególne zadania w latach							
					2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z częściową wymianą istniejącej sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem użytkowania rur A-C Etap –I	2007	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	1.468.800,-	1.468.800,-							
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z częściową wymianą istniejącej sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem użytkowania rur A-C Etap II	2008	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	2.944.600,-		2.944.600,-						
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Czastary z częściową wymianą istniejącej sieci wodociągowej azbestowo-cementowej na PCV bez demontażu i z wyłączeniem użytkowania rur A-C Etap III	2009	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	3.095.400,-			3.095.400,-					
4	Budowa studni głębinowej wraz z obudową z miejscowości Czastary	2007	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	100.000,-	100.000,-							

5	Budowa sali gimnastycznej- obiekt sportowy w Czastarach przy Zespole Szkół w Czastarach	2007-2008	Dotacje z Urzędu Marszałkowskiego, Fundusze unijne, środki własne	2.915.400,-	1.413.600,-	1.501.800,-					
6	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Radostów Pierwszy i Radostów Drugi	2010	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	3.200.000				3.200.000,-			
7	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kniatowy	2011	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	1.000.000,-					1.000.000,-		
8	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Józefów, Kąty Walichnowskie	2012	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	2.500.000,-						2.500.000,-	
9	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Jaworek, Krajanka	2013	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	2.600.000,-							2.600.000,-
10	Spięcie wodociągów Czastary – Kąty Walichnowskie	2008	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	Według kosztorysu	Według kosztorysu						
11	Spięcie wodociągów Krzyż – Radostów	2009	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	Według kosztorysu		Według kosztorysu					
12	Spięcie wodociągów Czastary – Krzyż	2010	Fundusze unijne, Środki z WFOSiGW w Łodzi, środki własne	Według kosztorysu			Według kosztorysu				

XII. SYSTEM WDRAŻANIA , MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

12.1. Wdrażanie

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy Czastary na lata 2007-2013 i 2007-2020 wymaga stałej obserwacji zjawisk zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym Gminy Czastary i w związku z tym wprowadzenia stałego systemu, umożliwiającego dokonywanie oceny postępu i efektów podejmowanych działań.

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Czastary jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

Przedstawione w Strategii Rozwoju Gminy Czastary:

- planowane projekty i zadania inwestycyjne do realizacji na lata 2007–2013 oraz na lata 2013 – 2020 a także
- Wieloletni Plan Finansowy na lata 2007 – 2013 do realizacji przez Gminę Czastary, który szczegółowo określa zadania oraz sposoby ich finansowania - zabezpieczenie środków z budżetu gminy, funduszy strukturalnych, budżet państwa, WFOŚiGW, i inne fundusze celowe

początkują zmianę podejścia do planowania w gminie w szczególności w planowaniu inwestycyjnym i finansowym.

Wśród najważniejszych korzyści jakie gmina odniesie wykorzystując wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Czastary znajdują się:

- możliwość lepszego i wcześniejszego przygotowania poszczególnych inwestycji do realizacji oraz optymalizacja źródeł finansowania;
- ocena wpływu inwestycji na budżet gminy po jej zrealizowaniu;
- wydłużenie horyzontu planowania i uszczegółowienie finansowej strony planu inwestycyjnego oraz analiza możliwości finansowych gminy.

Instytucją wdrażającą Strategię Rozwoju Gminy Czastary jest Urząd Gminy w Czastarach, który odpowiedzialny za:

- ✓ kreowanie, przyjmowanie, składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy,
- ✓ kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w Strategii Rozwoju Gminy w Czastarach,
- ✓ ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- ✓ zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

12.2. System monitorowania i oceny Strategii Rozwoju Gminy Czastary

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze gminy. Strategia Rozwoju Gminy Czastary jest jednocześnie narzędziem planowania i zarządzania przez władze samorządowe, wspomaganie rozwoju obszaru funkcjonalnego. Stosownie do tych dwóch funkcji planu powstaje zasadne wyróżnienie dwóch sfer jej obserwacji i oceny. Jedną sferą jest obserwacja strategii jako

dokumentu planowania działań wspomagających rozwój z całą logiką uzasadniania tych działań, drugą zaś jest obserwacja i ocena wdrażania projektów lub zadań inwestycyjnych w życie.

Organami gminy odpowiedzialnymi za monitorowanie i ocenę realizacji Strategii Rozwoju Gminy są:

- a. Wójt Gminy
- b. Rada Gminy

Ocena realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czastary

- pod względem finansowym odbywać się będzie na podstawie sprawozdań kwartalnych, półrocznych i rocznych z wykonania planu wydatków;
- pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań dyrektorów jednostek.

Ocena Strategii Rozwoju Gminy Czastary dokonywana będzie każdorazowo na zakończenie roku budżetowego.

Budowanie systemu monitorowania realizacji planu i jego elementów operacyjnych opiera się m.in. na doborze odpowiednich wskaźników oceny realizacji projektów. Oczekiwane przez gminę Czastary wskaźniki osiągnięć planu służą zmierzeniu osiągnięcia celów szczegółowych. Do pomiaru tychże szczegółowych celów służą wskaźniki produktu i rezultatu, mierzące natychmiastowe efekty dotyczące bezpośrednich beneficjentów finansowanych działań.

- ✓ Wskaźniki produktu opisują rozmiar podejmowanych przedsięwzięć w ramach danego projektu.
- ✓ Wskaźniki rezultatu związane z bezpośrednimi i natychmiastowymi efektami przedsięwzięcia (projektu). Informują one o zmianach, jakie nastąpiły tuż po wdrożeniu danego przedsięwzięcia. Efekty bezpośrednie mogą być mierzone wartościowo i ilościowo, w tym przyrostem liczby miejsc pracy, wynikami ekonomicznymi firm itp.
- ✓ Wskaźniki oddziaływania opisujące efekty odległe w czasie lub efekty pośrednie nie ograniczające się do korzyści beneficjentów (korzyści zewnętrzne). Pomiar tego typu efektów pośrednich jest tylko częściowo możliwy na wybranych przykładach, dających się zidentyfikować i zmierzyć. Całość efektów pośrednich może nie być jednoznacznie określona, może być jednak szacowana.

Dobierane wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny spełnić kilka podstawowych warunków, przede wszystkim: powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne - umożliwiające porównania, wiarygodne i dostępne.

Na przykładzie monitorowania projektów będzie możliwe tworzenie warsztatu oceny wdrażania innych projektowanych przedsięwzięć strategicznych. Stworzenie w miarę pełnego indeksu wskaźników monitorowania projektów może stanowić podstawę do określenia monitorowania całego planu rozwoju lokalnego.

12.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Współpraca pomiędzy gminą a sektorem publicznym i prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi w celu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czastary odbywać się będzie:

- poprzez inicjowanie okresowych spotkań z sołtysami sołectw, przedstawicielami organizacji przedsiębiorców i innych organizacji mających wpływ na rozwój gminy;
- poprzez przepływ informacji z sesji Rady Gminy

Public Relations Strategii Rozwoju Gminy Czastary odbywać się poprzez:

- Stronę internetową gminy – zamieszczenie planu oraz jego aktualizację;
- Współpracę z redakcjami lokalnych mediów – przekazywanie za ich pośrednictwem ważnych informacji dotyczących bieżącego funkcjonowania samorządu, w tym realizację zadań inwestycyjnych i remontowych;

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu.

Skuteczność Strategii Rozwoju Gminy Czastary będzie poddawana bieżącej ocenie. Strategii Rozwoju Gminy Czastary jest dokumentem otwartym i będzie uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych. Wprowadzane korekty przyjętego Strategii Rozwoju Gminy Czastary będą wynikały ze zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez władze Gminy Czastary, jak i ze zmian zachodzących w otoczeniu.

SPIS TABEL

Tab. Nr 1	Liczba ludności Gminy Czastary oraz gęstość zaludnienia	8
Tab. Nr 2	Ruch naturalny ludności w latach 1990-2006	8
Tab. Nr 3	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie w latach 2001 – 2006 r.	10
Tab. Nr 4	Struktura bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2001-I półrocze 2004 r.	10
Tab. Nr 5	Liczba dzieci w roku szkolnym (stan na 01.09.) w placówkach oświatowych na terenie Gminy Czastary	11
Tab. Nr 6	Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2001 – 2006	16
Tab. Nr 7	Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2001 – 2006	17
Tab. Nr 8	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w UG	20
Tab. Nr 9	Rozwój przedsiębiorczości w gminie	20
Tab. Nr 10	Użytkowanie gruntów w gminie Czastary na dzień 30.06.2006 r.	23
Tab. Nr 11	Liczba indywidualnych gospodarstw według grup obszarowych użytków Rolnych	23
Tab. Nr 12	Powierzchnia i struktura zasiewów w gospodarstwach indywidualnych (stan w VI.2006 r.)	24
Tab. Nr 13	Bonitacja gruntów ornych z sadami.....	25
Tab. Nr 14	Dane inwentaryzacyjne obiektów objętych ochroną pomnikową na terenie Gminy Czastary	30
Tab. Nr 15	Zwodociągowanie gminy Czastary	33
Tab. Nr 16	Możliwości produkcyjne SUW Krzyż i Czastary oraz wskaźniki zapotrzebowania na zaspokojenie potrzeb ludności	34
Tab. Nr 17	Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej	36
Tab. Nr 18	Planowana budowa sieci kanalizacyjnej	36
Tab. Nr 19	Zbiór mocnych i słabych stron gminy Czastary	43
Tab. Nr 20	Zbiór szans i zagrożeń	47
Tab. Nr 21	Przewidywane efekty realizacji poszczególnych celów w strategii	52
Tab. Nr 22	Ocena zgodności celów strategii gminy Czastary ze strategią rozwoju województwa łódzkiego	55

Załącznik 1

Kwestionariusz ankiety – „Badanie potrzeb mieszkańców w zakresie kierunków rozwoju Gminy Czastary”

Urząd Gminy Czastary

Badanie ankietowe dla potrzeb tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Czastary

Najpilniejsze kwestie do załatwienia w m o j e j w s i to (w pyt.1-4 - ułóż w kolejności – od najbardziej ważnych do mniej ważnych) :

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- d. nie wiem

Kwestie, które trzeba załatwić w mojej wsi, ale mogą one poczekać jeszcze jakiś czas:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- d. nie wiem

Najpilniejsze kwestie do załatwienia w mojej g m i n i e:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- d. nie wiem

Kwestie, które trzeba załatwić w gminie, ale mogą one poczekać jeszcze jakiś czas:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- d. nie wiem

Wskaż najważniejsze konkretne zadania inwestycyjne do realizacji:

a). w mojej wsi:

.....
.....
.....

b). w mojej gminie

.....
.....
.....

Kto powinien dbać o rozwój mojej wsi?

.....

